

Ondernemingsplan 2025

Woord vooraf

Voorliggend document geeft invulling aan de verplichting van artikel 14 uit de Samenwerkingsovereenkomst tussen het Vlaamse Gewest en Aquafin, in voege sinds 1 januari 2023. Dit artikel stelt dat Aquafin jaarlijks een Ondernemingsplan voor zijn decretale opdracht (bovengemeentelijke activiteiten) opmaakt en aan de Vlaamse Regering voorlegt ter goedkeuring. Het artikel definieert ook de inhoud ervan:

- de strategische beleids- en beheerdoelstellingen, zowel meerjarig als voor het komende jaar, voor de in artikel 1, § 1 vermelde taken;
- de operationele doelstellingen, die de vertaling van de strategische beleids- en beheerdoelstellingen vormen voor de periode die gedekt is door het plan;
- de acties om de operationele doelstellingen te bereiken voor de periode die gedekt is door het plan;
- een nadere invulling van het budget, zoals vastgesteld in het Budgetoverleg conform artikel 23;
- een samenvatting van het recentste investeringsplan, met een inschatting van de manier waarop de uitvoering ervan zal gefinancierd worden en de verwachte impact op de doelstellingen van de kaderrichtlijn Water, de Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater en de toestand van het patrimonium;
- de inspanningen die zullen geleverd worden om de samenwerking met en de betrokkenheid van de stakeholders te verhogen.

Na toelichting van de algemene beleids- en beheerdoelstellingen in hoofdstuk 1, wordt het investeringsplan met inbegrip van de financiering samengevat in hoofdstuk 2. De operationele doelstellingen en bijhorende acties worden toegelicht in hoofdstuk 3. In hoofdstuk 4 worden een aantal bijzondere projecten toegelicht. Tot slot wordt in hoofdstuk 5 de invulling meegegeven van het budget dat toegekend is op het jaarlijkse budgetoverleg.

Voorliggend document betreft dus geen toekenning van bijkomende budgetten, maar wel de toelichting van de doelstellingen die Aquafin met dit budget wil bereiken. De realisatie van de doelstellingen zal vanzelfsprekend gebeuren in samenwerking met de relevante stakeholders, zoals vermeld in het document waar relevant en samengevat in hoofdstuk 6.

Zoals beschreven in Artikel 14§1 van de samenwerkingsovereenkomst betreft het ondernemingsplan enkel taken van algemeen belang, gedefinieerd in Artikel 1§1 van de samenwerkingsovereenkomst. Voor de andere activiteiten van Aquafin verwijzen we graag naar het jaarverslag van Aquafin NV, dat ook publiek beschikbaar is. Het beschrijft onze realisaties en ambities m.b.t. onder meer de gemeentelijke activiteiten en innovatie en in de toekomst zal het ook nog aangevuld worden met een zeer omvangrijke CSRD rapportering.

1. Inhoud

1.	OVER AQUAFIN	6
1.	BELEIDS- EN BEHEERDOELSTELLINGEN	11
1.1.	Nieuwe infrastructuur bouwen in functie van de reductiedoelstellingen per waterloop	12
1.2.	Zorgwekkende stoffen in het oppervlaktewater aanpakken	12
1.3.	Het effect van eerdere investeringen budgettair en ecologisch niet verloren laten gaan	14
1.4.	Milieubewust en sociaal bewust ondernemen	15
1.5.	Meewerken aan de betaalbaarheid van de drinkwaterfactuur	17
2.	INVESTERINGSPLAN	18
2.1.	Projecten	20
2.1.1.	Uitbreiding van infrastructuur: bovengemeentelijke projecten en Lokaal Pact-projecten	21
2.1.2.	Vernieuwing van infrastructuur: asset management projecten	24
2.1.3.	Energieprojecten	26
2.2.	Financiering	27
2.2.1.	Investeringsuitgaven en terugbetalingstermijnen	27
2.2.2.	Concrete financieringsbehoeften	27
3.	JAARLIJKE DOELSTELLINGEN EN ACTIES	31
3.1.	Doelstellingen gekoppeld aan KPI's	33
3.1.1.	Halen van de reductiedoelstellingen	33
3.1.2.	Realiseren van de investeringsmachtiging voor 100%	36
3.1.3.	Bewaken dat de infrastructuur in goede toestand is en blijft	39
3.1.4.	Afvalwater zuiveren	40
3.1.5.	Correcte en snelle afhandeling van gegronde en ontvankelijke klachten	44
3.1.6.	Verminderen van de energieconsumptie	45
3.1.7.	Kostenefficiënt financieren	47

3.2.	Projecten opleveren	49
3.2.1.	Veilige werkomgeving	49
3.2.2.	Corporate sustainability en voorbereiding op CSRD	51
3.2.3	Assetmanager Vlaanderen	52
3.2.4	NIS-2	55
4.	BIJZONDERE PROJECTEN	56
4.1.	Impact Oosterweelwerken in Antwerpen	58
4.2.	Slibmonoverwerker Gent Zeehaven (2026/2027)	58
4.3.	Slibdroging op basis van restwarmte (2026/2027)	59
4.4.	Hergebruik van restwater	59
4.5.	Digital4us	60
5.	VERTALING NAAR HET BUDGET	62
5.1.	Budgetcyclus	64
5.2.	Facturaties uit opleveringen	65
5.3.	Budget volgens vergoedingsmodel	67
5.4.	Rentelasten	69
5.5.	Vergoeding eigen middelen (incl. Asset Manager Vlaanderen)	70
5.6.	Hydria	71
5.7.	Uitzonderlijke budgetten via beslissingen Vlaamse Regering	71
6.	INSPANNINGEN OM DE SAMENWERKING MET EN DE BETROKKENHEID VAN DE STAKEHOLDERS TE VERHOGEN	72

Over Aquafin

Aquafin is al meer dan 30 jaar een trouwe partner van het Vlaamse Gewest en inmiddels een gevestigde waarde in de nationale en internationale watersector. Het bedrijf is een private NV met PMV als 100% aandeelhouder sinds 2020. Het is onze ambitie om te werken aan propere waterlopen in Vlaanderen en aan een leefomgeving in harmonie met water voor huidige en toekomstige generaties. We hebben daarvoor de nodige expertise in huis en handelen vanuit een intrinsieke bekommernis voor het milieu en het klimaat. Bij het uitwerken van oplossingen voor de uitdagingen van vandaag en morgen, zoeken we verbinding met mogelijke partners en durven we innoveren. De projecten die we uitvoeren voor het Vlaamse Gewest, prefinancieren we ook. Dankzij kwalitatief financieel management slagen we er telkens in om zowel korte termijn financiering op te halen voor projecten in uitvoering, als lange termijn financiering voor projecten die werden opgeleverd aan het Gewest.

ESG geeft richting aan de bedrijfsstrategie

Het is onze ambitie en onze decretale opdracht om zoveel mogelijk meerwaarde te creëren voor mens en milieu. Het financieren, bouwen, optimaliseren en beheren van de bovengemeentelijke zuiveringsinfrastructuur blijven ook in de toekomst onze kernactiviteiten. De autonomie die de samenwerkingsovereenkomst met het Vlaamse Gewest ons geeft, stelt ons tegelijk in staat om impact te maken op domeinen waar we een verschil kunnen maken.

De materiële thema's voor Aquafin op het vlak van Environment, Social en Governance geven mee vorm aan onze langetermijndoelstellingen en maken zo integraal deel uit van onze strategie. De doelstellingen zullen later ook mee opgenomen worden in de duurzaamheidsverslaggeving volgens de Europese Corporate Sustainability Reporting Directive en EU Taxonomie, die voor Aquafin van toepassing wordt vanaf 2026 over het financieel jaar 2025.

ENVIRONMENT			SOCIAL			GOVERNANCE		
Klimaat-neutraliteit	Water-kwaliteit	Klimaat-robuust	Onze medewerkers	Project-partners	Samenleving	Beheer-structuren, interne controle	Business conduct	Risicobeheer incl. compliancy Licence to operate

Kennisdeling voor uitbouw en verbetering van infrastructuur

Naast het realiseren van de laatste ontbrekende schakels (collectoren en waterzuiveringsinstallaties) voor een maximale zuiveringsgraad, zorgt Aquafin er met een doordacht assetmanagement voor dat de investeringen uit het verleden ook in de toekomst blijven renderen. Aquafin is ruim vertegenwoordigd in de werkgroepen van Vlario en hanteert een systematiek om al zijn assets goed te beheren en doorheen de volledige levenscyclus rekening te houden met al zijn stakeholders.

Verbindende functie in de sector

Aquafin zorgt in het complexe veld van de watersector voor de noodzakelijke verbinding tussen het Vlaamse Gewest, met VMM en het CIW als regisseurs van de waterketen, en de Vlaamse steden en gemeenten, die regisseur zijn op het publiek domein. Tegelijk zijn het onmisbare partners voor Aquafin om onze decretale opdracht te vervullen.

Aquafin werkt vandaag al structureel samen met De Watergroep, water-link en Pidpa. Met Farys en Aquaduin werken we samen op projectbasis. De voordelen van een verticaal geïntegreerde aanpak van projectuitvoering en onderhoud zijn voor de betrokken gemeenten ondertussen vanzelfsprekend. Het is daarom de expliciete ambitie van Aquafin om in de loop van de nieuwe legislatuur ook met de 4 andere gemeentelijke rioolbeheerders een structureel samenwerkingsverband aan te gaan.

Voortrekker in de duurzame ontwikkeling van de watersector

Dankzij een nauwgezette opvolging behalen onze rioolwaterzuiveringsinstallaties jaar na jaar goede tot zeer goede zuiveringsresultaten. We beheren de infrastructuur in de eerste plaats met het oog op de goede waterkwaliteit in het algemeen en de realisatie van de reductiedoelen voor stikstof en fosfor in het bijzonder. Tegelijk blijven we innoveren om de recuperatie van energie en grondstoffen uit het zuiveringsproces te laten groeien. Behalve warmte die kan worden ingezet in warmtenetten en biomassa als bron van groene stroom, bevat afvalwater grondstoffen als fosfor, cellulose en vetzuren. We willen het volle potentieel halen uit elke druppel water, voor iedereen. Zo wordt het zuiveringsproces meer en meer een schakel in de circulaire economie. Onderzoekers en startups werken dan ook met veel enthousiasme met Aquafin samen voor een duurzame toekomst.

Het gezuiverde water zelf moet de waterlopen op peil houden, maar kan deels worden ingezet om drinkwaterproductie op basis van oppervlakte- en grondwaterbronnen te vervangen. Er zijn al verschillende samenwerkingsverbanden opgestart met private en/of publieke spelers om effluent op te waarderen tot drinkwater of proceswater voor de industrie.

Begin 2024 introduceerde Aquafin het digitale platform AquaMarkt, waarop het potentieel is terug te vinden van restwarmte uit water, gezuiverd afvalwater en bufferbekkens voor regenwater. Het doel is om via transparante procedures een eerlijk speelveld te creëren voor wie op zoek is naar circulaire grondstoffen met een structureel aanbod.

Onze R&D-afdeling houdt de vinger aan de pols in de sector en zorgt ervoor dat we op de hoogte zijn van ontwikkelingen in de industrie en in het buitenland zodat we tijdig voorbereid zijn op nieuwe regelgeving, bijvoorbeeld rond milieugevaarlijke stoffen.

Voortrekker in blauwgroene oplossingen

Met onze kennis van de watercyclus ondersteunen we ook het Vlaamse Klimaatadaptatieplan 2030 door oplossingen aan te reiken voor wateroverlast en droogte. Inzetten op regenwater ter plaatse houden en de gelijktijdige waardecreatie voor de omgeving is nog geen evidentie voor alle actoren in Vlaanderen. Aquafin wordt beschouwd als voortrekker op dit gebied, zowel als stimulator van technologische en technische ontwikkelingen als qua aantal projecten in uitvoering.

Expert in financiering

Aquafin is sedert zijn ontstaan al voor 5,2 miljard euro aan leningen aangegaan om de uitbouw en renovatie van zuiveringsinfrastructuur te prefinancieren. De kost van Aquafin wordt hoofdzakelijk gedragen door de burger via het principe 'de vervuiler betaalt', aangevuld door een werkingstoelage uit het Minafonds aan de drinkwatermaatschappijen.

Niet alleen onze flexibele manier van investeren en de mooie Moody's-Rating van Aa3 trekken geldschieters aan, ook het duurzame karakter van een investering bij Aquafin is interessant. Hoe langer hoe meer wint maatschappelijk verantwoord investeren aan belang. Duurzame investeringen houden rekening met ecologische, maatschappelijke en beleidscriteria (ESG). Als Vlaamse afvalwaterzuiveraar tikt Aquafin heel wat boxen aan.

**328 RWZI's, 2.075 pompstations
en 7.323 km leidingen**

Infrastructuur in beheer (op 30/6/2024)

977 VTE

Aantal medewerkers die
de opdracht van het
gewest realiseren

Aquafin in cijfers

86,5%

Gezuiverd residentieel afvalwater

€4,7 mia

Projecten opgeleverd

€1,9 mia

Projecten in uitvoering

€5,2 mia

Bedrag geprefinancierd

1. Beleids- en beheerdoelstellingen

Het afvalwater van ruim 86% van de Vlamingen wordt ondertussen gezuiverd voordat het naar een waterloop gaat. Vlaanderen heeft duidelijk stappen vooruitgezet in de aansluiting van huishoudens op de waterzuiveringsinfrastructuur. Toch staan we nog steeds voor grote uitdagingen. De klimaatverandering, toenemende (micro) verontreiniging, de stijgende bevolkingsdichtheid, energie- en grondstoffencrisissen, ... Het zijn maar een paar factoren die ook impact hebben op de watersector. En dat terwijl Vlaanderen nog hard moet werken om de watervoorraden en de waterkwaliteit veilig te stellen, zoals de kaderrichtlijn Water oplegt.

Aquafin benut maximaal de vrijheden die het heeft binnen de samenwerkingsovereenkomst met het gewest om de juiste keuzes te maken bij nieuwbouwprojecten, renovaties en vervangingen van bestaande infrastructuur. Onze focus ligt op de ecologische doelstellingen die het gewest opgedragen heeft en op een goed financieel management om elke euro optimaal te laten renderen. Zo willen we de druk op de waterfactuur mee beperken.

1.1. NIEUWE INFRASTRUCTUUR BOUWEN IN FUNCTIE VAN DE REDUCTIEDOELSTELLINGEN PER WATERLOOP

Om tot een goede toestand in alle waterlopen te komen, moet het afvalwater van alle Vlamingen behandeld worden voordat het naar een beek stroomt. Daarvoor is er, ondanks de inspanningen van de afgelopen decennia, nog steeds een substantiële uitbouw nodig, zowel op gemeentelijk als op bovengemeentelijk vlak.

Om een optimaal ecologisch resultaat te bereiken vanuit de beschikbare budgetten, is het noodzakelijk om alle rioolinfrastructuur in Vlaanderen als één integraal netwerk te behandelen. De lokale en bovenlokale rioleringsinfrastructuur zijn namelijk zodanig met elkaar verweven, dat een ingreep op het ene deel vaak de werking van het andere deel beïnvloedt. Het Vlaamse Gewest heeft de voorbije jaren duidelijke stappen richting integratie gezet. Het gewest kende in 2019 aan Aquafin decretaal de rol van matchmaker toe om de investeringen in riooluitbouw van het gewest en van de gemeenten beter op elkaar af te stemmen. Aquafin kreeg ook de opdracht om het asset management in Vlaanderen te verbeteren door in overleg met de sector de standaarden voor rioolinspecties op te maken die de gemeenten/de gemeentelijke rioolbeheerders moeten hanteren.

Aquafin blijft als matchmaker lokale en bovenlokale projecten afstemmen en engageert zich om opleveringsbudgetten te blijven invullen met relevante en kostenefficiënte projecten. Daarvoor zullen we nauw samenwerken met technische partners, de gemeenten, medeopdrachtgevers en VMM.

1.2. ZORGWEKKENDE STOFFEN IN HET OPPERVLAKTEWATER AANPAKKEN

De toenemende aanwezigheid van micropolluenten en medicijnresten baart steeds meer zorgen. De aanwezigheid van PFAS in oppervlakte- en grondwater stelt vandaag al een ecologisch en budgettair probleem. Rioleringsprojecten komen stil te liggen, of worden veel duurder doordat het opgepompte grondwater tijdens de werken ontdaan moet worden van PFAS. Soms zijn ook bodemsaneringen nodig.

Tegen eind 2024 verwachten we de formele publicatie van de herziene Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater. De finale tekst, die enkel nog een laatste juridische en linguïstische stap moet volgen, legt nog strengere eisen op voor de behandeling van stedelijk afvalwater. De huidige lozingsnormen zullen verder verstrengen, de tertiaire zuivering (verwijdering van stikstof en fosfor) zal breder moeten worden toegepast en er zal ook een quaternaire zuivering moeten voorzien worden voor de verwijdering van micropolluenten zoals geneesmiddelen en pesticiden. Aquafin onderzoekt momenteel wat de precieze implicaties zullen zijn voor onze infrastructuur.

De eerste extra maatregelen op rioolwaterzuiveringsinstallaties moeten al tegen 2030 gerealiseerd zijn, wat zeer weinig tijd laat voor implementatie. Een complicerende factor is de dichte bebouwing in Vlaanderen. Er moet ook voldoende ruimte beschikbaar zijn voor de gevraagde extra zuiveringsstappen en voor bijkomende productie van groene energie, wat op de meeste installaties niet evident is. Ook wordt

verwacht dat de vernieuwde Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater een eis naar energieneutraliteit zal opleggen voor de grootste installaties.

Aquafin doet er alles aan om niet enkel aan de huidige normen te voldoen, maar om zich ook voor te bereiden op de uitdagende zuiveringsnormen van de toekomst. Daarvoor kunnen we rekenen op onze eigen onderzoeksafdeling, die een sterke reputatie heeft in binnen- en buitenland. Het bedrijf staat ook open voor alle mogelijke samenwerkingen met derde partijen om nieuwe technieken een kans te geven op volle schaal.

Medicijnen, pesticiden en andere micropolluenten

Op de rioolwaterzuiveringsinstallatie van Aartselaar is een full scale opstelling bijgebouwd voor de verwijdering van schadelijke micropolluenten. VMM en Aquafin voeren een grootse monitoringcampagne uit met twee duidelijke doelen: de effectiviteit en kostenefficiëntie van de nazuiveringsinstallatie in kaart brengen per extra stap, en het effect van de nabehandeling op de waterloop beoordelen.

Daarnaast nemen we deel aan het Europese onderzoeksproject StopUp, dat als doel heeft om waterlichamen te beschermen tegen afstromend regenwater in een stedelijke omgeving. In de vernieuwde Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater ligt ook op dit aspect een belangrijke focus. In Wetteren onderzoeken we samen met wateronderzoeksinstituut KWR in welke mate een schelpenfilter regenwater kan bufferen en zuiveren voor veilig hergebruik als blus-, sproei-, speel- en proceswater. In het Brialmontpark in Antwerpen wordt het afstromende regenwater van de Singelweg en de wijk Oud-Berchem gezuiverd met een grindzandfilter. De meetcampagnes van beide projecten zullen inzichten opleveren die helpen om deze uitdaging aan te pakken. Vast staat intussen dat de hoeveelheid vervuiling in het afstromende regenwater heel erg variabel is.

PFAS

In 2021 startte Aquafin zelf via externe labo's met metingen en analyses van PFAS op rioolwaterzuiveringsinstallaties. Eind 2023 ronden we een eerste inventarisatie af. Daaruit blijkt dat PFAS die via het influent de RWZI binnenkomen, deels adsorberen aan het slib en deels zijn terug te vinden in het effluent.

De initiële vaststelling dat er grote verschillen zijn tussen de installaties onderling maar ook binnen de resultaten van eenzelfde installatie, blijft vandaag overeind. Die grote variatie stellen we ook vast bij de halfjaarlijkse analyses van het effluent van RWZI's met een vorm van slibverwerking, die verplicht zijn volgens de Vlaamse milieuwetgeving. De schommelingen zijn te wijten aan de meetonzekerheid bij toepassingen van de analysemethode en aan effecten die we nog onvoldoende in kaart hebben kunnen brengen, zoals droogweereffecten en industriële aansluitingen. Verdere opbouw van uitgebreide datasets blijft dan ook nodig. Ook voor nieuwe groepen van PFAS waarop vanuit de wetgeving gefocust wordt, zoals deze van het type ultrakorte keten, is het belangrijk om eerst de aanwezigheid en concentraties bloot te leggen alvorens te kijken naar gepaste verwijderingstechnieken.

1.3. HET EFFECT VAN EERDERE INVESTERINGEN BUDGETTAIR EN ECOLOGISCH NIET VERLOREN LATEN GAAN

Goed getimedede vervangingen van infrastructuur

De infrastructuur die we momenteel beheren voor het Vlaamse Gewest behelst 7.323 kilometer aan leidingen, 2.075 pompstations en 328 waterzuiveringen bestaande uit vele tienduizenden componenten. De herinvesteringswaarde van dat patrimonium bedraagt ondertussen ca. 10 miljard euro. Met de huidige beschikbare budgetten kunnen riolen gemiddeld 1x per 175 jaar vervangen worden, i.p.v. de richtwaarde van 1x per 75 jaar. Voor elektromechanische uitrusting, zoals bv. pompen, is de vervangingsfrequentie nog een pak hoger nl. 1x per 15-25 jaar. Het is dan ook duidelijk dat de budgetten voor vervanging en vernieuwing van de infrastructuur in de toekomst nog verder moeten doorstijgen om de investeringen uit het verleden niet verloren te laten gaan.

Om de levensduur van de bestaande infrastructuur te verlengen en een goede werking van het zuiveringsproces te blijven garanderen, zullen we de toegekende asset management-budgetten kritisch en doordacht blijven inzetten voor een betrouwbaar rioleringsstelsel en performante waterzuiveringsinstallaties om zo milieu- en andere incidenten te vermijden.

Onze vervangingsprogramma's zijn gebaseerd op de conditiescores van de genormeerde Asset Health Index, waarvoor de levensduur de basisparameter is. De AHI is ondertussen voor alle (onderdelen van) pompstations en leidingen bepaald. Voor de RWZI's zit deze oefening in de afrondingsfase. Voor de leidingen wordt de AHI mede bepaald door conditiemetingen aan de hand van camera-inspecties. Aquafin zal inzetten op de verdere uitbouw van de AHI en de geleidelijke optimalisatie van een op leeftijd gebaseerde score naar een score gebaseerd op conditiemetingen. Op die manier kunnen de schaarse middelen nog gericht worden ingezet en kan het stijgende risico op structurele falingen van de infrastructuur in belangrijke mate worden gemitigeerd.

Een verzekerde slibafzet met oog voor ecologie

Het sliboverschot dat ontstaat in het biologische zuiveringsproces is een vorm van biomassa met een samenstelling van 99% water en 1% droge stof. Het gaat om ~10 miljoen ton per jaar, die moet worden ingedikt, ontwaterd en verder verwerkt. Indikken en ontwateren gebeurt op de zuiveringsinstallaties zelf. Voor de verdere verwerking is Vlaanderen op het moment nog afhankelijk van een onzekere afzetmarkt voor gedroogd slib. Tegen 2026 wil Aquafin de controle hebben over 66% van de benodigde eindverwerkingscapaciteit voor slib. Tegen 2035 moet dat percentage 100% bedragen. Zo garandeert Aquafin aan het gewest een grote afzetzekerheid, asset security en een financiële planbaarheid.

Tegen 2026/2027 is voorzien dat een slibmonoverwerker op de terreinen van ArcelorMittal Gent gebouwd wordt. Op termijn zal hier het slib van alle Vlaamse rioolwaterzuiveringsinstallaties op een duurzame manier verbrand worden. Er werden zeer strenge milieueisen opgelegd binnen de aanbesteding, zowel pro-actief op vlak van uitstoot van stikstofoxiden en lachgas als voor al in wetgeving opgenomen emissies. Ondanks deze proactieve aandacht voor de stikstofproblematiek, kan de huidige rechtsonzekerheid een invloed hebben op het lopende vergunningstraject. Het concept van de mono-verwerking maakt bovendien ook de recuperatie van fosfor uit de assen mogelijk. Een DBFMO-contract garandeert voor 30 jaar ontzorging en bedrijfszekerheid. Twee nieuwe slibdrogers (in Beringen en Roeselare), die de drie bestaande vervangen, brengen voor 27 jaar ontzorging en bedrijfszekerheid. Ze zullen bovendien draaien op restwarmte van naburige bedrijven.

1.4. MILIEUBEWUST EN SOCIAAL BEWUST ONDERNEMEN

Slim omgaan met energie

In zijn Energie- & klimaatplan koppelt Aquafin concrete energiedoelstellingen aan de langetermijnambitie van een klimaatneutrale procesvoering, via een proactieve ontwikkeling van duurzame energie-initiatieven.

Aquafin aligneert zich op de Europese en Vlaamse doelstellingen rond reductie van broeikasgasuitstoot. Een reductie van 40% tegen 2030 is daarbij een ondergrens, in lijn met het Europese Fit for 55 pakket en zoals beschreven in het Vlaams Energie- en Klimaatplan. Het einddoel is een klimaatneutrale bedrijfsvoering. Een concrete tussenstap is de afbouw van het gebruik van fossiele brandstoffen: met de uitvoering van onze slibstrategie vervangen we het gebruik van aardgas voor de drogers door laagwaardige industriële restwarmte, wat jaarlijks 17.000 ton CO₂ zal besparen. Hierdoor wordt het aardgasverbruik van Aquafin eveneens gedicimeerd. De twee nieuwe slibdrogers in Beringen en Roeselare zullen functioneren op restwarmte van naburige bedrijven. Bovendien zal ArcelorMittal Gent de volledig stoomproductie van de monoverwerker gebruiken in zijn staalproductie en daarmee bijna 40.000 ton CO₂ besparen.

In 2024 werden de ambities uit het Energie- en klimaatplan vertaald in een bredere aanpak op vlak van klimaatbeleid. Met het “Road to zero carbon” actieplan werden organisatie-breed concrete doelstellingen geformuleerd om de broeikasgasuitstoot doorheen de hele waardeketen van onze activiteiten te reduceren.

Inzetten op duurzame materialen

Als bouwheer wil Aquafin voldoende aandacht kunnen besteden aan het gebruik van duurzame materialen. De inventarisatie van de totale broeikasgasuitstoot van een volledig zuiveringsgebied, toont aan dat er ook veel winst te halen is bij de aanleg van rioleringsinfrastructuur. De komende jaren willen we het gebruik van duurzame materialen en technieken stimuleren via aangepaste aankoopprocedures.

Werk maken van een sustainability-scoringsysteem

In onze infrastructuurprojecten willen we waar mogelijk ook adaptieve maatregelen integreren om regenwater ter plaatse te houden voor infiltratie en/of buffering en hergebruik. Hiervoor zoeken we naar synergiën met lokale projecten. Vaak zijn er koppelkansen om de biodiversiteit te stimuleren, leefbare publieke ruimtes te organiseren enz. Overal al die zaken combineren is niet haalbaar, maar een sustainability-scoringsysteem kan de sector aanzetten om in elk geval een verantwoorde keuze te maken. Aquafin werkt zo'n scoringsysteem uit om vanaf 2025 alvast uit te testen voor de bovengemeentelijke transportprojecten.

Drijvende kracht achter innovatie in de sector

Door de omvang van de riolerings- en waterzuiveringsinfrastructuur in beheer van Aquafin én onze impact als bouwheer, zijn onze inspanningen op het gebied van innovatie meteen ook een hefboom voor de uitvoering van het Vlaamse Energie- en Klimaatplan 2030.

Via verschillende technologieën en businessmodellen gaan we op zoek naar marktklare oplossingen die toepasbaar zijn binnen onze organisatie (bv. biomethaan, windturbines, flexibele sturingen, waterkracht, batterijen...). Tegelijkertijd wil Aquafin ontwikkelingen die elders toepasbaar zijn, aanjagen (bv. riothermie en warmtenetten, productie zuivere zuurstof, waterstofeconomie, etc.). Met Aqcelerator richtte Aquafin begin 2024 een dochterbedrijf op dat innovaties kan ondersteunen die buiten de organisatie plaatsvinden, maar die wel interessant zijn voor Aquafin. Op die manier kunnen we ook in samenwerking met bv. startups en joint-ventures innoveren en onze impact verder vergroten, terwijl de financiële risico's gescheiden blijven van de resultaten van Aquafin.

1.5. MEEWERKEN AAN DE BETAALBAARHEID VAN DE DRINKWATERFACTUUR

Aquafin werkt binnen een decretaal monopolie aan propere waterlopen voor de volgende generaties en een leefomgeving in harmonie met water. Dat doen we op een zo betaalbaar mogelijke manier voor de maatschappij. Dit betekent dat het bedrijf geen winstmarges nastreeft en een sterke drive heeft om kostenbewust te handelen. Aanvullend is er een extern opgelegde efficiëntieverplichting.

De vergoeding die Aquafin ontvangt, omvat een marge die ons in staat stelt onverwachte risico's op te vangen, maar deze wordt ook opnieuw uitgekeerd als dividend aan Vlaanderen (via PMV als aandeelhouder van Aquafin).

Aquafin kan hierdoor lange-termijn engagementen afsluiten, zonder dat dit ten koste gaat van de kredietwaardigheid van de onderneming. Die kredietwaardigheid zorgt ervoor dat Aquafin kan lenen aan competitieve voorwaarden.

2. Investeringsplan

In de Samenwerkingsovereenkomst is bepaald dat Aquafin jaarlijks een investeringsplan opmaakt, waarin het bedrijf toelicht hoe de verschillende toegekende budgetten zullen worden ingezet om specifieke doelen te bereiken. Het plan wordt telkens opgemaakt voor de vijf volgende jaren. Het resultaat van deze investeringen wordt gemeten en vastgelegd in KPI's.

2.1. PROJECTEN

Het Vlaamse Gewest geeft Aquafin de verantwoordelijkheid voor vier soorten investeringsprojecten:

- **Nieuwe bovengemeentelijke** rioolwaterzuiverings- en hemelwaterinfrastructuur (rioolwaterzuiveringsinstallaties, collectoren, pompstations, prioritaire rioleringen, slibdroging en -verbranding)
- Uitvoering van de door de Vlaamse Regering goedgekeurde en aangeduide investeringen in rioolwaterzuiverings- en hemelwaterinfrastructuur door indeplaatsstelling en ter ondersteuning van de gemeenten en rioolbeheerders, het “**Lokaal Pact**”.
- Aanpassing, vervanging en verbetering van de **bestaande rioolwaterzuiveringsinfrastructuur** (met uitzondering van de niet-prioritaire gemeentelijke riolen) en van de installaties die aangekocht werden van de Vlaamse Milieumaatschappij.
- Realisatie van projecten in het kader van een **energiefonds**.

De keuze van projecten wordt bepaald door hun bijdrage aan de Vlaamse ecologische doelstellingen. Die worden opgelegd tegen respectievelijk 2027, 2033 en 2039. Aquafin maakt voor elk waterlichaam een stand van zaken op:

- Hoeveelheid stikstof en fosfor die wordt verwijderd met de huidige korf aan projecten die uitgevoerd zijn tegen 2027;
- Bijkomend benodigde riolerings-en zuiveringsprojecten om de ecologische doelstellingen te halen;
- Inventarisatie van beperkende factoren bij projecten die vastlopen;
- Onderlinge afhankelijkheden tussen projecten.

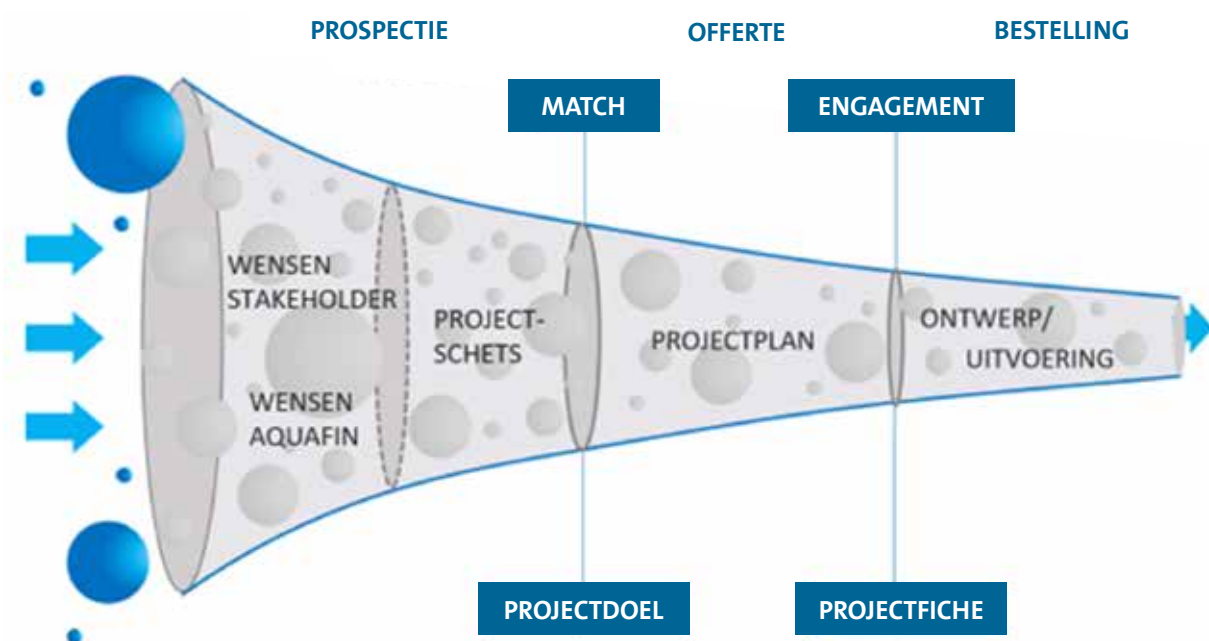
In de loop van 2024 worden met VMM nog de nodige afspraken gemaakt omtrent de exacte mathematische berekening van de reductiedoelen. In functie van de gemaakte afspraken zal Aquafin vanaf investeringsplan 2026 ook elementen als geografische spreiding van de projecten en realisaties per waterlichaamsklasse toevoegen.

Het Vlaamse Gewest verplicht ook elke gemeente om tegen 2027 minstens een zuiveringsgraad van 50% te bereiken, zoals opgenomen in de Conceptnota ‘Grote Stroomversnelling’. Op basis van de laatst beschikbare gegevens waren er nog 18 gemeenten die deze zuiveringsgraad niet halen. De bovenlokale riolerings- en zuiveringsprojecten die bijdragen aan de reductiedoelstellingen voor stikstof en fosfor opgelegd aan deze 18 gemeenten, krijgen prioriteit bij Aquafin. Deze prioritering heeft impact op de timing van zowel leiding- als RWZI-projecten. Naast de inspanningen van Aquafin moeten ook de gemeenten zelf nog substantieel investeren in hun infrastructuur. Hoewel prioriteit gegeven wordt aan deze investeringen zullen niet alle gemeenten tijdig een zuiveringsgraad van 50% bereiken.

2.1.1. Uitbreiding van infrastructuur: bovengemeentelijke projecten en Lokaal Pact-projecten

In de nieuwe samenwerkingsovereenkomst kreeg Aquafin van de Vlaamse Regering een coördinerende rol toegewezen om de bovengemeentelijke investeringen af te stemmen op die van de steden en gemeenten. We vertrekken daarvoor vanuit de investeringsplannen van de gemeenten en koppelen er bovengemeentelijke projecten aan vast die er naadloos op aansluiten. Het eigenlijke ontwerp start pas nadat er een uitgesproken engagement is van alle betrokken partijen. Door al in een vroeg stadium rekening te houden met mogelijke risico's, verwachten we dat de totale doorlooptijd van een project zal verkorten. Het ontwerp van de uitgevoerde projecten zal zo ook beter beantwoorden aan de meest actuele visie en inzichten.

Projecten die matchen tussen lokale en bovenlokale doelen worden in drie stappen geïdentificeerd, geselecteerd en voorbereid.

Nieuwe rioleringen

In de keuze van de nieuwbouwprojecten rioleringen houden we rekening met de opgelegde (ecologische) doelstellingen. Ook de urgentie van een project speelt een rol in de scoring. Een project kan hoogdringend zijn om verdere incidenten te vermijden, of kan een hoog synergiepotentieel hebben met een project van derden. Ook risico's die zich tijdens het proces kunnen voordoen worden in overweging genomen: projecten met een breed draagvlak krijgen een hogere prioritering.

Voor de Lokaal Pact-projecten is in overleg met VMM een kader opgemaakt om de verschillende categorieën projecten duidelijk af te bakenen. Dit kader werd gecommuniceerd aan de sector, zodat gemeenten en rioolbeheerders duidelijkheid hebben over wat mogelijk is binnen het Lokaal Pact en wat niet.

Nieuwe zuiveringsinfrastructuur

Investeringsprojecten gelinkt aan de waterzuiveringsinfrastructuur kunnen 4 verschillende doelen hebben:

- **Biologische uitbreiding**, in functie van te verwachten bevolkingstoename en extra aansluitingen vanuit de leidingprojecten.
- **Hydraulische uitbreiding** zodat een groter aandeel van het debiet niet enkel mechanisch maar ook biologisch behandeld kan worden.
- Bijkomende **tertiaire zuivering** om het effluent verder te zuiveren. Bij het ontwerp wordt ruimte gehouden voor eventuele quaternaire zuiveringen indien mogelijk.
- **Proactieve aankoop van gronden**, voor de uitvoering van complexe projecten en om op grotere installaties op termijn te kunnen zorgen voor verdergaande stikstof- en fosforverwijdering en verwijdering van micropolluenten.

Bestaande projectenportefeuille

De portefeuille bevat alle projecten die opgedragen zijn binnen de voormalige Beheersovereenkomst tussen het Vlaamse Gewest en Aquafin d.d. 10 november 1993. Het gaat om de projecten binnen het Optimalisatiebudget (OP1991 tem OP2023) en de projecten op het Lokaal Pact-budget (LP2010 tem LP2023).

Daarnaast omvat de portefeuille de projecten die door Aquafin werden gedefinieerd en tevens reeds in het uitvoeringsplan opgenomen werden.

In het Investeringsplan 2025 werden in totaal een 80-tal projecten bijkomend in het uitvoeringsplan opgenomen, waarvan de helft eerder door VMM opgedragen (t.e.m. OP/LP2023) en de helft door Aquafin gedefinieerd.

Als gevolg van de nieuwe methodologie, waarbij projecten slechts in een latere fase van hun ontwikkeling in het uitvoeringsplan worden opgenomen dan historisch het geval was, is de instroom van nieuwe projecten momenteel beperkt. Dit legt echter geenszins een hypotheek op toekomstige opleveringsvolumes, maar leidt veeleer tot een betere selectie van meer mature projecten.

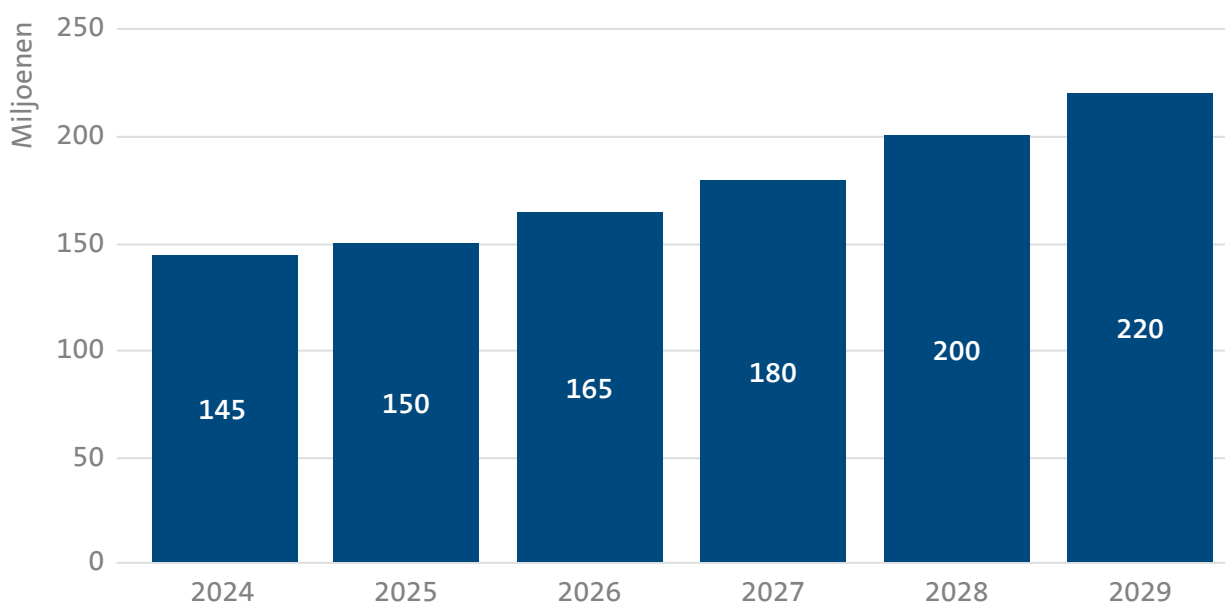
Budget

In totaal zitten er voor ongeveer 2 miljard euro projecten in het investeringsplan, waarvan 1,6 miljard euro aan projecten doorstroomde naar het uitvoeringsplan voor daadwerkelijke realisatie. De effectieve realisatie van de projecten gebeurt in functie van de beschikbare budgetten die het Vlaamse Gewest vastlegt.

In de budgetten houdt Aquafin rekening met onderstaande stijging van de nieuwbouw investeringsprojecten. Deze stijging was voorzien in het kader van de nieuwe stroomgebiedbeheersplannen. Ingeval deze verhoging niet zou bekrachtigd worden, zullen de projecten vertraagd worden om de plafonnering van de opleveringsbudgetten te respecteren.

Binnen de huidige projectenportefeuille zijn er al voor ruim 680 miljoen euro aan projecten aanbesteed. Rekening houdend met de doorlooptijden van de projecten, de beschikbare budgetten en de stand van zaken van de lopende projecten (o.a. engagementen naar medeopdrachtgevers), is er weinig ruimte om nog relevante inhoudelijke bijstellingen te doen voor de opleveringen tot en met 2027.

Nieuwbouwprojecten

2.1.2. Vernieuwing van infrastructuur: assetmanagementprojecten

Zoals vastgelegd in de samenwerkingsovereenkomst worden investeringen op het budget voor Asset Management (afgekort AsM) voorzien die de infrastructuur in beheer in goede toestand moeten brengen of houden en kostenefficiënt te exploiteren, met respect voor de geldende wet- en regelgeving. Assetmanagementprojecten worden in de praktijk ingedeeld in projecten die de goede toestand van de infrastructuur moeten verzekeren enerzijds en projecten die zorgen voor optimalisaties, verhoogde veiligheid en aanpassingen aan wettelijke vereisten anderzijds.

Vervangingsprogramma's vormen een deel van de zogenaamde LTAP's (Lange Termijn Asset Plannen) en stoelen op het begrip van de AHI (Asset Health Index of Gezondheidsindex).

Projecten in portefeuille

Vervangingen

Het is de opdracht van Aquafin om ervoor te zorgen dat met de beschikbare middelen de infrastructuur in een goede toestand verkeert om de ecologische prestaties te blijven leveren en investeringen uit het verleden niet verloren te laten gaan. De veroudering van het patrimonium en uitgestelde investeringen uit het verleden, leiden ertoe dat de investeringsbehoeftes hiervoor de komende jaren verder zullen toenemen. Indien alle middelen die beschikbaar zijn binnen het budget Asset Management ingezet worden voor vervangingen, dan kan een asset éénmaal om de 175 jaar vervangen worden, dit terwijl de levensduur een pak korter is (leidingen ca 75 jaar, pompen e.d. 15- 20 jaar).

Op basis van de conditie en de leeftijd van de assets (Asset Health Index) worden de meest prioritaire investeringen bepaald en wordt het vervangingsprogramma opgemaakt. Hierbij dient wel de nuance gemaakt dat case per case moet worden onderzocht of integrale vervanging wel nodig is en levensduurverlenging met behulp van herstellingstechnieken kan volstaan.

Verbeteringen en aanpassingen

Deze investeringen vertegenwoordigen ongeveer één derde van het totale Asset Management budget en dienen in hoofdzaak voor noodzakelijke of zelfs wettelijk verplichte aanpassingen in het kader van veiligheid, gezondheid of milieu.

Budget

Beslist beleid

Het huidige bedrag aan Asset Management investeringen (actueel 45 mio euro voor 2024) is weliswaar stijgend (+5 mio euro/jaar) maar ruim onvoldoende om de voortschrijdende veroudering van de infrastructuur op te vangen. Op basis van een grondige analyse van de leeftijd en toestand van de assets, is de investeringsbehoefte voor vervangingen driemaal hoger dan het budget vandaag voorziet. Aan het huidige tempo worden assets gemiddeld om de 330 jaar vervangen.

Voorstel beleid, te nemen beslissing bij BA2025

De te trage groei van de vervangingsinvesteringen veroorzaakt een toenemende achterstand die op korte termijn niet meer kan ingehaald worden doordat de budgettaire uitdaging dan onhaalbaar wordt en de capaciteit op de markt niet aanwezig zal zijn om de investeringen binnen een redelijke termijn uit te voeren. De situatie van het rioleringsnet in het Brusselse Gewest is hiervan helaas een voorbeeld.

Als gevolg hiervan werd een voorstel opgemaakt om het investeringsbudget Asset Management jaarlijks met 10 mio euro te laten stijgen tot 2028 en daarna een groei van 20% per jaar in rekenen. Zelfs met deze verhoging blijft er een cumulatief tekort van 610 mio euro tot en met 2030.

Samengevat wordt dit:

(Mio Euro)	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Verderzetting huidig beleid	45	50	55	60	65	72
Voorstel groei AsM-budget	45	55	65	75	85	102

Aquafin zal inzetten op de verdere uitbouw van de Asset Health Index en de geleidelijke vervanging van een op leeftijd gebaseerde score naar een score gebaseerd op conditiemetingen. Op die manier kunnen de budgettaire middelen die er zijn en die gerespecteerd zullen worden, nog gerichter worden ingezet en kan het stijgende risico op structurele falingen van de infrastructuur deels worden gemitigeerd.

Op termijn zal het mogelijk zijn de AHI-evolutie op patrimoniumniveau te simuleren in functie van beschikbare investeringsbudgetten voor asset management en onderhoudsbudgetten. Een rechtstreekse link tussen (projecten van) een bepaald investeringsplan en de gezondheidstoestand van het patrimonium is niet evident, onder meer omdat de gezondheidstoestand deels op theoretische modellen en deels op conditiemetingen is gebaseerd.

2.1.3. Energieprojecten

Aquafin kan beschikken over een energiefonds met middelen om te investeren in duurzame energieproductie, besparingen op energieverbruik of een verlaging van de CO₂-uitstoot. De projecten die vanuit dit fonds gefinancierd worden, moeten zich terugverdienen binnen een redelijke termijn.

De selectie van de projecten gebeurt op objectieve basis, binnen het kader van de 'Afsprakennota energiefonds'. De energiemanager detecteert opportuniteiten en jaagt initiatieven aan om een brede projectportefeuille te definiëren.

Op het vlak van totale energiebesparing en -productie (MWh/j) wegen zonnepaneelprojecten (42%) en beluchtingsprojecten (33%) voor de geplande projecten in de periode 2024-2028 het zwaarst door. Energie-efficiënte sturingen (24%) komen op de derde plaats, maar hebben nog een groot potentieel.

Projecten in portefeuille

De huidige projectenportefeuille wordt systematisch aangevuld met o.a.

- Ontwikkeling van nieuwe energiezuinige sturingen.
- Op ad hoc basis, maar vermoedelijk zeer beperkt in aantal en budget, kan vervanging van blowers, pompen, mixers en voortstuwers de portefeuille aanvullen.
- Wanneer naar aanleiding van renovaties van bestaande zuiveringen voldoende grote oppervlaktes vrijkomen, zal de economische rendabiliteit van een zonnepaneelinstallatie geëvalueerd worden.
- Bij strategische grondverwerving in het kader van toekomstige RWZI-uitbreidingen, kunnen zonnepanelen een rendabele, tijdelijke invulling zijn van deze gronden.
- Er lopen verschillende trajecten rond haalbaarheid van grootschalige windturbines op onze sites. Afhankelijk van de business case kunnen investering en opbrengst (financieel en energetisch) variëren.
- Aquafin zet verder in op onderzoek naar innovatieve projecten, die bij positieve evaluatie ook kunnen bijdragen aan energiefondsprojecten. Een voorbeeld hiervan is grootschalige batterijopslag ter vervanging van dieselnoodgroepen op kritische installaties.

Er wordt de komende jaren een reductie van de klassieke projectportefeuille verwacht aangezien projecten binnen het kader van de 'Afsprakennota energiefonds' grotendeels uitgevoerd zijn.

Budget

De actuele portefeuille omvat ongeveer 16 miljoen euro aan projecten. Deze wordt met projecten zoals hierboven omschreven verder aangevuld tot een geschat jaarlijks opleveringsbudget van ongeveer 6 miljoen euro.

2.2. FINANCIERING

2.2.1. Investeringsuitgaven en terugbetalingstermijnen

Het investeringsplan voorziet in een jaarlijkse investeringsmachtiging die in de periode 2024-2028 toeneemt van 190 miljoen euro tot 265 miljoen euro (+ 75 miljoen euro) voor het eerste luik. Dat luik bestaat uit een stijging van nieuwbouwinvesteringsprojecten van 145 miljoen euro naar 200 miljoen euro (excl. 20% aanverwante kosten) en een jaarlijkse stijging van 5 miljoen euro assetmanagementprojecten van 45 miljoen euro naar 65 miljoen euro (incl. aanverwante kosten).

Een tweede luik bestaat uit een investeringsenveloppe voor energieprojecten (energiefonds) die tot 2026 jaarlijks 6 miljoen euro (incl. personeelskosten) bedraagt en nadien herleid wordt tot 0 euro. Hier bovenop wordt er een constant jaarlijks budget voor nagekomen kosten voorzien t.w.v. 5,5 miljoen euro.

Dit alles samen resulteert in investeringsuitgaven die stijgen van 230 miljoen euro tot 310,5 miljoen euro.

Alle investeringsuitgaven worden gefinancierd door Aquafin, en terugbetaald, gespreid over een termijn die afhankelijk is van de aard van de investering. Deze termijnen lopen van 1 tot 30 jaar, waarbij het zwaartepunt nog steeds op 30 jaar ligt. Deze verdeling in de tijd resulteert in jaarlijkse facturatiebedragen en bijgevolg ook in de toekomstige vorderingen die ontstaan op de drinkwatermaatschappijen. Tot het moment dat het bedrag volledig terugbetaald is, prefinanciert Aquafin deze investeringen met vreemd vermogen.

2.2.2. Concrete financieringsbehoeften

Langetermijnfinancieringen

De jaarlijkse langetermijnfinancieringen die Aquafin in de periode 2024-2028 raamt aan te gaan ter financiering van opgeleverde projecten, worden zo goed mogelijk afgestemd op het volume en de terugbetalingstermijnen van de projecten onder de vastgelegde investeringsmachtigingen.

De afstemming tussen vorderingen op de drinkwatermaatschappijen en de financieringen is essentieel in het kader van de affectatieratio, die groter dan 1 moet zijn. Deze ratio is het quotiënt van:

- (i). totaal van alle vorderingen op de drinkwatermaatschappijen tot betaling van de vergoeding voor investeringskosten krachtens de samenwerkingsovereenkomst aan Aquafin verschuldigd; en
- (ii). het totaal van de uitstaande hoofdsom onder de langetermijnfinancieringen onder affectatie.

Met andere woorden: de uitstaande langetermijschuld aangegaan in het kader van gespreide terugbetaling van opgeleverde investeringsprojecten, mag niet groter zijn dan de opgebouwde vordering op de drinkwatermaatschappijen in het kader van opgeleverde, nog niet volledig gefactureerde investeringen. De bedragen en looptijd van nieuwe financieringen worden steeds bepaald in functie van deze affectatieratio. De huidige affectatieratio per 31/12/2023 bedraagt 1,17.

De voorziene stijging van de opleveringsbudgetten in de periode 2024-2028 zullen vermoedelijk leiden tot een nieuwe financieringsbehoefte die oploopt van 210 miljoen euro in 2024 tot 280 miljoen euro in 2028. Hiervan is momenteel voorzien dat ~100 miljoen euro gefinancierd wordt op 30 jaar, en het saldo op 15 jaar. Een beperkt deel van de opgeleverde projecten wordt meteen gefactureerd waardoor hier geen langetermijnfinanciering voor opgenomen wordt.

Deze analyse gebeurt op jaarbasis, wat aanleiding geeft tot een financieringsplan dat in lijn is met de budgetten zoals goedgekeurd op het budgetoverleg. Dit financieringsplan wordt telkens ter goedkeuring voorgelegd aan de raad van bestuur van Aquafin.

Beheer renterisico gelinkt aan financieringen op lange termijn

Om stabiliteit en voorspelbaarheid in de toekomstige rentelasten van Aquafin in te bouwen, beschikt Aquafin over een hedging policy die het bedrijf toelaat om een beperkt percentage financieringen vlottend te laten, een gedeelte op te nemen met een (beperkt) variabele rente en een minimaal percentage financiering met een vaste rentevoet (al dan niet door middel van een indekking) oplegt.

Verder laat deze hedging policy toe om bovenvermelde indekkingsinstrumenten maximaal 5 jaar op voorhand af te sluiten voor maximaal de helft van de geraamde toekomstige financieringsbehoeften. Op die manier wordt het renterisico uitgemiddeld in de tijd.

Middellange- en kortetermijnfinanciering

Om de investeringsprojecten in aanbouw te financieren wordt middellange- en kortetermijnfinanciering aangewend. Aquafin beschikt vandaag over een zekere basis aan middellange-termijn financieringen in de vorm van bilaterale kredieten, commercial paper en een groene obligatie. Dit zijn bullet-financieringen die telkens geherfinancierd en in geval van gunstige marktomstandigheden en wenselijkheid uitgebreid kunnen worden.

De fluctuaties in financieringsnoden voor projecten in opbouw en overbruggingen van tijdelijke kastekorten in afwachting van terugbetalingen door de drinkwatermaatschappijen worden gefinancierd met kortetermijnschulden, door gebruik te maken van kredietlijnen en de uitgifte van commercial paper. De groeiende portefeuille met investeringsprojecten (die verondersteld wordt ook na 2028 te groeien), resulteert bijgevolg ook in een stijging van de kortetermijnfinancieringsbehoeften. We schatten dit voor de periode 2024-2028 in op een stijging met ongeveer 130 miljoen euro.

3. Jaarlijkse doelstellingen en acties

In de samenwerkingsovereenkomst tussen het Vlaamse Gewest en Aquafin werd vastgelegd dat de werking van Aquafin resultaatgericht wordt aangestuurd. Het Vlaamse Gewest legt doelstellingen op aan Aquafin.

De minister bevoegd voor Omgeving heeft voor de uitvoering van de decretale opdracht van Aquafin 7 kritische prestatie-indicatoren (KPI) vastgesteld. Jaarlijks wordt, uiterlijk in oktober, per KPI een verklarende fiche opgemaakt waar o.a. ook de nagestreefde waarde wordt bepaald. Begin 2024 zijn o.b.v. overleg tussen Aquafin en VMM voorstellen voor doelstellingen (dwz na te streven resultaten) voor 2024 vastgelegd. Bij de opmaak van voorliggend ondernemingsplan zijn deze streefwaarden nog niet bekrachtigd door de Stuurgroep Samenwerkingsovereenkomst.

De jaarlijkse doelstellingen en acties worden in voorliggend ondernemingsplan gekoppeld aan deze KPI's. Door de aard van de decretale opdracht, zijn deze doelstellingen voor de volgende vijf jaren stabiel voor de gedefinieerde domeinen. Elk jaar worden er andere projecten en initiatieven bepaald om deze doelstellingen te kunnen halen, want jaar na jaar worden ze uitdagender om te behalen door strengere regelgeving, wijzigingen in het administratief kader, marktevoluties en de gevolgen van de klimaatverandering.

- De doelstellingen gekoppeld aan deze KPI's die verder in dit hoofdstuk toegelicht worden zijn:
 1. Halen van de reductiedoelstellingen (zie 3.1.1)
 2. Realiseren van de investeringsmachtiging voor 100 % (zie 3.1.2)
 3. Bewaken dat de infrastructuur in goede toestand blijft (zie 3.1.3)
 4. Afvalwater zuiveren (99 % van de zuiveringsinstallaties voldoet aan alle normen (zie 3.1.4)
 5. Correcte en snelle afhandeling van gegronde en ontvankelijke klachten (zie 3.1.5)
 6. Verminderen van de energieconsumptie (zie 3.1.6)
 7. Kostenefficiënt financieren (zie 3.1.7)

In het kader van het realiseren van doelstellingen dient opgemerkt te worden dat Aquafin streeft naar een balans tussen enerzijds het realiseren van de reductiedoelstellingen en het in goede toestand houden van het patrimonium anderzijds. Binnen het beschikbare investeringsbudget is het doel het optimale ecologische resultaat voor Vlaanderen. Indien vastgesteld wordt dat daarvoor meer middelen nodig zijn om infrastructuur te vernieuwen en in bedrijf te houden, zal dit ten koste zijn van het halen van de reductiedoelstellingen of eventueel vice versa.

- Naast de KPI's vastgesteld door de minister bevoegd voor Omgeving, stelt Aquafin voor de continue optimalisatie van zijn bedrijfsvoering in de uitvoering van zijn decretale opdracht overkoepelende doelstellingen op, die vastgelegd en opgevolgd worden op het niveau van de raad van bestuur. Deze worden meer in detail toegelicht onder hoofdstuk 3.2 van dit ondernemingsplan:
 1. Veilig werken (zie 3.2.1)
 2. Corporate sustainability en voorbereiding op CSRD (zie 3.2.2)
 3. Asset Manager Vlaanderen (zie 3.2.3)
 4. NIS2 (zie 3.2.4)

3.1. DOELSTELLINGEN GEKOPPELD AAN KPI'S

3.1.1. Halen van de reductiedoelstellingen

Context

De Europese kaderrichtlijn Water legt op dat alle waterlichamen een goede toestand moeten bereiken. In de Vlaamse Stroomgebiedbeheersplannen (SGBP) 2022-2027 werd dit vertaald naar reductiedoelstellingen per waterlichaam. Aquafin vult deze ecologische doelstellingen maximaal in door het definiëren en uitvoeren van investeringsprojecten die zorgen voor de verdere uitbouw en optimalisatie van het rioleringsstelsel en de rioolwaterzuiveringsinstallaties. Hierbij zetten we de beschikbare middelen optimaal in en houden we ook rekening met de noden en wensen van onze verschillende stakeholders.

Sedert de nieuwe samenwerkingsovereenkomst, in voege sinds 1/1/23, definieert Aquafin zélf de nieuwe projecten met bovengemeentelijk karakter. Zoals hoger toegelicht zijn de projecten die Aquafin vandaag oplevert voornamelijk nog de projecten die in het verleden opgedragen werden door het Vlaamse Gewest.

Ondertussen werkt Aquafin dan ook volop aan de uitwerking van een methodiek en processen om de verwachte impact van de gerealiseerde projecten op de doelstellingen van de kaderrichtlijn water, de Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater en de toestand van het patrimonium te optimaliseren.

Voor elk waterlichaam werd een stand van zaken opgemaakt ten opzichte van de reductiedoelen uit de stroomgebiedbeheersplannen (SGBP) en werd een projectportfolio opgemaakt met de projecten die noodzakelijk zijn om de doelstellingen te realiseren. Aquafin zal blijvend op zoek gaan naar creatieve oplossingen om de doelen te behalen, zowel op vlak van snel te implementeren technische oplossingen als procesmatig. Zodoende maken we juiste keuzes in het bijsturen van deze projectportfolio en blijven we het projectproces optimaliseren.

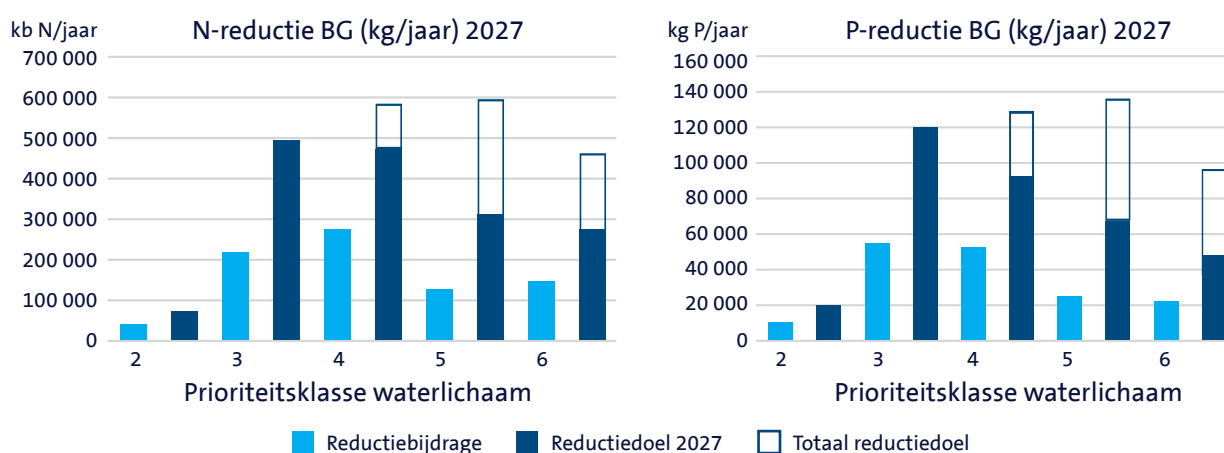
Doelstellingen

Prioritering & langetermijnplanning a.d.h.v. “Plan van aanpak reductiedoelen”

In 2023 werd nagegaan hoeveel fosfor en stikstof met de huidige korf aan OP-projecten en relevante AsM-projecten (cfr. het uitvoeringsplan) uit de waterlopen verwijderd wordt. Hierbij werd ook het beschikbare opleveringsbudget meegenomen als begrenzende factor.

In onderstaande grafieken (figuur 1) wordt de inschatting gegeven van de reductiebijdrage (zowel voor stikstof (N) als fosfor (P) die met de projecten waarvan begin 2024 voorzien was dat deze zouden uitgevoerd worden voor eind 2027 en binnen het beschikbare opleveringsbudget. De haalbare reductiebijdrage (per prioriteitsklasse van de waterlichamen) wordt uitgezet ten opzichte van de doelstelling.

Figuur 1 - Inschatting van de haalbare reductiebijdrage N en P (2027) ten opzichte van de doelstellingen per waterlichaam

Hieruit blijkt duidelijk dat met de huidige opleveringsbudgetten de in het SGBP 3 vooropgestelde reductiedoelen niet gerealiseerd kunnen worden. Hierbij wordt bovendien nog geen rekening gehouden met eventuele prijsherzieningen en verrekeningen.

Voor elk waterlichaam werd een plan van aanpak opgesteld, waarin de noodzakelijke projecten voor het behalen van de reductiedoelen geïdentificeerd werden.

Daarnaast werd in 2024 een prioriteringsmethodiek uitgewerkt, die rekening houdt met enerzijds de reductiebijdrage van projecten en anderzijds met een tijdsaspect (specifieke deadlines) en eventuele andere opportuniteiten (bv. aansluiten van opwaartse vuilvracht, oplossen wateroverlast...).

Deze methodologie werd in de loop van 2024 progressief geïmplementeerd doorheen de verschillende fases van het projectverloop (prospectie – offerte – lancering – uitvoering). Alle nieuwe projecten zullen vanaf 2025 deze aanpak doorlopen. De historische projectenportefeuille werd in de loop van 2024 ingekanteld in bovenstaand proces, zodat de ganse projectenportefeuille bovenstaande prioriteringsmethodologie volgt.

Acties in 2025

Bijwerken en verbeteren “Plan van aanpak reductiedoelen”

- Zoals hoger aangegeven werd de historische projectenportefeuille omgeschakeld naar de nieuwe prioriteringsmethodologie, maar anderzijds is het plan van aanpak ook geen statisch gegeven. Het zal voortdurend bijgewerkt worden en gebruikt worden om de projecten te detecteren waarmee we de reductiedoelen maximaal invullen.

Voor alle projecten in het uitvoeringsplan die opgestart werden volgens de oude projectcyclus, werd een mandaat (timing en budget) vastgelegd. Op deze manier zal de forecast van te behalen reductiedoelen bijgesteld kunnen worden binnen het beschikbare opleveringsbudget.

- Er zal een dashboard opgemaakt worden om de stand van zaken t.o.v. de reductiedoelen te visualiseren en te monitoren.
- We werken een reductiesimulatortool uit die ons zal toelaten om op portfolioniveau de reductiedoelen maximaal in te vullen binnen de beschikbare middelen.
- De ‘beperkende factoren’ die geïnventariseerd werden bij projecten die vastlopen of traag vorderen, zullen geanalyseerd worden om zo mogelijk (beleids)maatregelen voor te stellen om deze beperkingen weg te werken.
- Verder verfijnen van de methodologie die de concrete ecologische impact van de projecten definieert:
 - In het uitgewerkte plan van aanpak werd elk project aan het waterlichaam gekoppeld waar de invloed van het project de meeste impact heeft. De impact van het project werd dus niet verdeeld over verschillende waterlichamen. Er zal toegewerkt worden naar een correcte verdeling van de projecten - en dus reductiebijdragen - over de waterlichamen.
 - Er zal verder afgestemd worden met de VMM over het tot stand komen van de reductiedoelen, de spreiding van de doelen over de sectoren, de verdeling van de doelen over de verschillende waterlichamen heen en ook over de referentietoestand van de SGBP om onduidelijkheden uit te klaren en de haalbaarheid van de doelen na te streven.

Analyse & opstart nieuwe rendementsvolle projecten

Naast de optimale prioritering van de klassieke projecten, zal ook toegewerkt worden naar de identificatie van nieuwe riolerings- en zuiveringsprojecten met maximale invulling van de reductiedoelstellingen. In 2024 werden reeks acties opgestart die ook nog in 2025 zullen doorlopen:

- Identificeren van mogelijkheden om het aantal tertiaire zuiveringen op te schalen.
- Evaluatie of decentrale zuivering in het nog te optimaliseren/saneren buitengebied kan toegepast worden om sneller de reductiedoelen te behalen.
- Zoektocht naar andere optimalisaties van het zuiveringsproces met een sneller ecologisch resultaat dan de klassieke rioleringsprojecten.
- Inzet op de projecten die tegemoet komen aan het halen van de 50% zuiveringsgraad door overleg met de betrokken stakeholders om projecten te deblokkeren of op zoek te gaan naar alternatieven.

3.1.2. Realiseren van de investeringsmachtiging voor 100%

Context

Zoals in hoofdstuk 2 toegelicht voert Aquafin verschillende soorten investeringsprojecten uit: nieuwbouwprojecten voor het gewest en de gemeenten (via het Lokaal Pact), assetmanagementprojecten en energieprojecten. Om deze projecten te realiseren wordt jaarlijks, op het budgetoverleg een investeringsmachtiging vastgelegd. Deze investeringsmachtiging wordt als basis gebruikt om het opleveringsbudget en het facturatiebudget te bepalen.

Aangezien Aquafin de investeringen prefinanciert en gespreid in de tijd door factureert aan de drinkwatermaatschappijen, is de impact van de opleveringsbudgetten vertaald in een facturatiebudget. Dit facturatiebudget is vastgelegd op het Budgetoverleg en vormt, samen met het opleveringsbudget, een dubbel plafond dat niet overschreden mag worden.

Doelstellingen

Opleveringsbudget

Voor 2025 zijn obv de investeringsmachtiging bij budgetoverleg 2025 per portefeuille volgende budgetten bepaald (definitief vast te leggen op budgetaanpassing 2025):

- Uitbreidingen van riolerings- en zuiveringsinfrastructuur, inclusief de opdrachten in het kader van het lokaal pact (OP/LP) – 150 miljoen €
- Vernieuwingen (vervangingen en optimalisaties) in het kader van het asset management (AsM) – 50 miljoen €
- Investerings in energiebesparende of -producerende projecten (energiefonds) – 6 miljoen €

De evolutie van de budgetten voor de komende jaren wordt toegelicht onder hoofdstuk 2.1

Aquafin plant investeringen zodanig dat de toegekende opleveringsbudgetten niet overschreden worden, maar wel maximaal ingevuld worden. Om dat optimum te bewaken, volgt de cel Portfoliobeheer binnen de directie Projectmanagement het hele jaar door stand van zaken op in de uitvoering van het investeringsplan. In functie van de bovenvermelde op te leveren bedragen, worden de tussentijdse targets (zoals aanbestedingsvolume) dan ook vastgelegd.

Het moet benadrukt worden dat elke beslissing pas jaren later zichtbare impact heeft op het terrein. Het beheer van de pijplijn van projecten is geen systeem waarbinnen snel kan geschakeld worden. Op basis van het toegekende opleveringsbudget wordt voor het lopende jaar gepland welke projecten opgeleverd moeten worden, maar ook welke projecten aanbesteed kunnen worden en van welke projecten de ontwerpfase moet afgerond worden. Welke projecten ook de eerstvolgende jaren zullen opgeleverd worden, ligt daardoor grotendeels vast.

Facturatiebudget

Aangezien Aquafin de investeringen prefinanciert en gespreid in de tijd doorfactureert, is de impact van de opleveringsbudgetten vertaald in een facturatiebudget. Dit facturatiebudget is vastgelegd op het Budgetoverleg en vormt, samen met het opleveringsbudget, een dubbel plafond dat niet overschreden mag worden.

Omdat de reële invulling van dit facturatiebudget afhangt van de types activa (bouwkunde, elektromechanica, gronden...), kan het zijn dat het opleveringsbudget niet volledig ingevuld mag worden gezien het plafond van het facturatiebudget bereikt is. Ook het omgekeerde kan het geval zijn, waarbij het opleveringsbudget limiterend is.

Acties in 2025

Organisatie directie Projectmanagement

De effectieve realisatie van de geselecteerde projecten tot en met oplevering is de kerntaak van de directie Projectmanagement. De instroom van nieuwe projecten in het investeringsplan wordt verzekerd door andere directies, waarbij projecten die het meest bijdragen aan de vastgelegde doelstellingen prioriteit krijgen. Vanzelfsprekend komen de opgelegde ecologische resultaten en een optimaal beheer van de bestaande infrastructuur voorop. De realisatie gebeurt steeds in samenspraak met de directie Operations, die na uitvoering de overdracht van de installaties moet aanvaarden en deze moet exploiteren.

- **Digitaliseringsprojecten** : Binnen Aquafin, maar ook meer specifiek binnen de directie Projectmanagement zijn een aantal digitaliseringsprojecten opgezet of gepland om beter afgestemd te zijn op de nieuwe manier van werken:
 - De uitrol van het nieuwe documentbeheerssysteem wordt verdergezet en toegepast op alle projecten.
 - De samenwerking met de bouwpartners via dit platform wordt verder uitgewerkt en geïmplementeerd.
 - Een projectmanagementtool, aangepast aan de noden en de nieuwe manier van werken, voor de opvolging van individuele projecten, wordt uitgewerkt en geïmplementeerd (zie §4.5).
- **Opvolging Plan Van Aanpak** : Bij de opstart van elk individueel project wordt het projectplan verder geconcretiseerd tot een concreet plan van aanpak. Dat gebeurt in de eerste fase samen met het studie bureau en medeopdrachtgevers, in een latere fase samen met de aannemer(s). Dit plan van aanpak wordt gebruikt om de reële voortgang van het project te beoordelen, zodat remediërende acties kunnen worden opgezet indien nodig. Voor alle nieuwe projecten wordt momenteel een Projectplan en een Plan Van Aanpak opgemaakt. De methodiek voor de permanente opvolging en actualisatie van het Plan Van Aanpak wordt uitgewerkt en geïmplementeerd. Voor alle lopende projecten zal tevens een Plan van Aanpak opgemaakt worden.
- **Systematiek voor opvolging op portfolio-niveau**: Er wordt een systematiek uitgewerkt om het portfoliobeheer zelf te ondersteunen, gericht op budgetbeheer, risicobeheer en doorlooptijd. In afwachting van de implementatie zullen de bestaande systemen met beperkte investeringen worden geoptimaliseerd voor de opvolging van timing en budgetten. Zo krijgt de cel Portfoliobeheer binnen Projectmanagement een nog duidelijker overzicht van de timing en spreiding van uitgaven, teneinde tijdig de nodige aanpassingen en bijstellingen te doen.

Samenwerking met de bouwpartners

Een optimale samenwerking met studiebureau en aannemers is essentieel, meer nog, het is de sleutel voor een gestroomlijnde uitvoering van de projecten.

Aquafin is afhankelijk van de capaciteit van de studiebureaus en aannemers op de markt. Daarom zetten we in op een duurzame samenwerking in partnership. Studiebureaus hebben een enorme invloed op de doorlooptijd van projecten, zowel in de ontwerpfase als tijdens de uitvoering. Geschikte aannemers zorgen ervoor dat de planning in de bouwfase gerespecteerd wordt en ze denken mee om tot goede oplossingen te komen.

Concreet

- In 2024 werd voor de leidingprojecten een structurele overeenkomst afgesloten tussen Aquafin en een groot aantal studiebureaus waarin een nieuwe, meer geïntegreerde manier van werken de basis van de samenwerking vormt. In 2025 zal een gelijkaardige overeenkomst afgesloten worden voor de zuiveringsprojecten.
- Project ‘Verbindend samenwerken’ met studiebureaus : Een project realiseren begint met een goed team dat elkaar durft aanspreken en samen naar “best for project” zoekt. In 2024 werd dit traject samen met onze studiebureaus opgestart. Dit werken we in 2025 verder uit, onder andere met gezamenlijke opleidingen binnen de nieuwe partneracademie, waarbij niet alleen technische aspecten worden aangereikt, maar zeker ook naar het menselijke zoals rond aanspreekcultuur.
- Naar analogie met het project ‘Verbindend samenwerken’ met de studiebureaus zal ook een gelijkaardig traject opgestart worden met de aannemers.
- Aanbestedingen : CO2-prestatieladder : Bij aanbesteding van (bepaalde) projecten zal de impact op CO2-uitstoot meegerekend worden. Hiertoe zal gebruik gemaakt worden van de CO2-prestatieladder. Deze zal gradueel meer en met grotere impact toegepast worden.

Samenwerking met medeopdrachtgevers

- Voordat het project in de uitvoeringsportefeuille wordt opgenomen, moet er een engagement van de medeopdrachtgevers zijn alsook een geïntegreerd projectplan. De medeopdrachtgevers leveren input bij de daaropvolgende opmaak van het plan van aanpak. Er wordt een aanbestedings- en opleveringskalender gemaakt in samenspraak met de betrokken opdrachtgevers, die voortdurend wordt opgevolgd en bijgestuurd waar nodig. Transparantie hierin is belangrijk, zodat ook onze medeopdrachtgevers tijdig de nodige budgetten kunnen voorzien.
- **Engagement:** voor elk project op publiek domein moet er een duidelijk engagement zijn van de medeopdrachtgevers bij aanvang van het project. De engagementsverklaring wordt verder verankerd in de sector en dit niet enkel met gemeenten en rioolbeheerders, maar ook met andere opdrachtgevers zoals AWW, Provincies, De Lijn,... Aangezien er in de gemeenten in 2025 een nieuwe legislatuur start, zullen de nodige acties genomen worden om het basisprincipe van het engagement opnieuw te verankeren en de eerdere engagementen te bevestigen.

Stakeholdersmanagement in een steeds complexer wordende omgeving

- **Instanties als stakeholders:** De omgeving waarin we onze projecten realiseren wordt steeds complexer waardoor het almaar moeilijker wordt om een project effectief uit te voeren. Denk maar aan uitgebreide toetsingen i.k.v. vergunningen en alle adviezen van verschillende instanties, wisselende adviezen, wijzigende en bijkomende wetgeving en de toepassing op de specifieke leiding- en zuiveringsprojecten,... Om al deze elementen op elkaar af te stemmen willen we de verschillende stakeholders nog meer proactief betrekken zodat de verschillende belangen op elkaar worden afgestemd en realiseerbaar zijn.
- **Burgers als stakeholders :** Ook burgers worden mondiger en wensen dat er bij de uitvoering van een project breder naar win-wins kan gekeken worden. Aangezien we willen dat onze projecten een maatschappelijke meerwaarde bieden aan de buurt, willen we dan ook nog meer gericht onze omgeving betrekken bij de projecten. We bekijken hoe we nog meer proactief in overleg kunnen gaan met onze omgeving en hierdoor meer draagvlak kunnen creëren voor het project om zo alle belangen op elkaar af te stemmen. We zullen hiervoor binnen een project gebruik maken van een duurzaamheidsscore.
- **Wetgeving :** Jaarlijks komen er bijkomende (wettelijke) randvoorwaarden die de complexiteit van de projecten verhoogt, met een langere doorlooptijd, verloren kosten voor herwerking en een hogere (investerings)kost tot gevolg. De impact hiervan kan soms aanzienlijk zijn. We volgen actief op wat er gebeurt in de sector en proberen hierop impact te hebben en proactief op veranderingen in te spelen om de impact op het behalen van de doelstellingen te beperken.

3.1.3. Bewaken dat de infrastructuur in goede toestand is en blijft

Context

Om de levensduur van de bestaande infrastructuur te verlengen en een goede werking van het zuiveringsproces te blijven garanderen, zullen we de toegekende assetmanagementbudgetten kritisch en doordacht blijven inzetten voor een betrouwbaar rioleringsstelsel en performante waterzuiveringsinstallaties om zo milieu- en andere incidenten te vermijden. De Asset Health index (kortweg AHI) of gezondheidsindex is een maat voor de fysieke conditie waarin de bovengemeentelijke rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI's), pompstations (PS's) en collectorstelsels in beheer en/of eigendom van Aquafin zich bevinden.

Doelstellingen

Verdere uitwerking methodiek Asset Health Index

In 2023 en 2024 werd het aantal installaties in 'slechte' of 'zeer slechte' toestand gerapporteerd. De KPI-berekening wordt geëvalueerd waarbij wordt geopperd eerder de gemiddelde gezondheidstoestand van het patrimonium in beeld te brengen in plaats van het aantal assets dat zich in slechte of zeer slechte toestand bevindt. De komende jaren zal nog dataopbouw nodig zijn om verdere inzichten te verwerven in de evolutie van de AHI op patrimoniumniveau in functie van de beschikbare investerings- en onderhoudsbudgetten.

Bij gelijkblijvende of beperkte stijging van de AsM-budgetten zal de Asset Health Index in ieder geval stijgen, m.a.w. zal de toestand van het patrimonium erop achteruitgaan. Een snellere toename van de AsM-budgetten is noodzakelijk om de veroudering van het patrimonium beter te kunnen counteren.

AHI gebaseerd op conditiemetingen

Onze vervangingsprogramma's zijn gebaseerd op de conditiescores van de genormeerde Asset Health Index, waarvoor de levensduur de basisparameter is. Aquafin zet in op de verdere uitbouw van de AHI (nog in 2024 ook beschikbaar voor RWZI's naast pompstations en collectorstelsels die vandaag al in kaart gebracht werden) en de geleidelijke optimalisatie van een op leeftijd gebaseerde score naar een score gebaseerd op conditiemetingen. Op die manier kunnen de schaarse middelen nog gericht worden ingezet en kan het stijgende risico op structurele falingen van de infrastructuur al deels worden gemitigeerd.

AHI als basis voor vervangings- en instandhoudingsinvesteringen

Met een verouderend patrimonium stijgt de noodzaak aan vervangings- en instandhoudingsinvesteringen. Tijdig en gericht deze investeringen kunnen aangaan moet garanderen dat de leidingen en installaties betrouwbaar en beschikbaar blijven. De huidige investerings- en onderhoudsbudgetten laten niet toe de optimale keuzes te maken, met risico op een dubbele kost. Laattijdige instandhoudingsinvesteringen en/of minimaal onderhoud leiden immers tot grotere renovatiekosten en waarschijnlijke storingen, bijhorende curatieve maatregelen en een stijgend risico op maatschappelijke en ecologische gevolgschade. Op termijn zal het mogelijk zijn de AHI evolutie op patrimoniumniveau te simuleren in functie van beschikbare investeringsbudgetten asset management en onderhoudsbudgetten. Een rechtstreekse link tussen (projecten van) een bepaald investeringsplan en de gezondheidstoestand van het patrimonium is niet evident, onder meer omdat de gezondheidstoestand deels op theoretische modellen en deels op conditiemetingen is gebaseerd.

Acties in 2025

- Bestendigen van de methodologie van de Asset Health Index door verder onderbouwen van de gezondheidstoestand op assetniveau. Optimalisatie van de AHI met de resultaten van uitgevoerde conditiemetingen. Volledige rapportering van de AHI over collectorstelsels, pompstations en RWZI's.
- Koppeling maken tussen de Asset Health Index en benodigd investeringsbudget enerzijds en onderhoudsbudget anderzijds. Hiermee de onderbouwing van de benodigde stijging van het asset management investeringsbudget en het onderhoudsbudget verder verfijnen en de evolutie inschatten van de AHI in verschillende budgetscenario's.
- D.m.v. digital tooling, met name voor 'Health', een verhoogd inzicht krijgen in de risico's als gevolg van een slechtere gezondheidstoestand.
- Verdere implementatie van de conclusies uit de levenscyclusplanstudies, bijvoorbeeld door onderhoudsfrequenties te optimaliseren en kleine modificaties te implementeren die betrouwbaarheid en/of performantie van het patrimonium verhogen.

3.1.4. Afvalwater zuiveren (99% van de zuiveringsinstallaties voldoet aan alle normen)

Context

De waterzuiveringsinstallaties beheren conform de opgelegde lozingsnormen is een enorme uitdaging, enerzijds omdat de weersomstandigheden een heel grote impact hebben op de haalbaarheid, anderzijds omdat in sommige gevallen gevraagd wordt nog verder te zuiveren dan de strikte lozingsnorm. Er is namelijk vastgesteld dat dit op een groot aantal locaties kostenefficiënter en sneller resultaat oplevert dan bijkomende investeringen uit te voeren om de fosfordruk op waterlopen te verlagen.

Doelstellingen

Voldoen aan de lozingsnormen van de RWZI's

Ons streefdoel is om op elke waterzuiveringsinstallatie aan alle normen te voldoen. Aangezien in sommige gevallen één overschrijding in één meting kan leiden tot het 'falen' van een RWZI, en gezien de afhankelijkheid van de weersomstandigheden is de operationele doelstelling vastgelegd op 99% van de zuiveringsinstallaties die volledig voldoen aan alle lozingsnormen. Dit komt overeen met maximaal 3 van de 328 zuiveringen die niet voldoen aan een norm.

De laatste jaren zien we echter dat extremere weersomstandigheden ook een grote impact hebben op het halen van de normen, specifiek de verwijderingspercentages. Bij langdurige regenweersomstandigheden en intense regenval is de verdunning zelfs van die aard dat de doelstelling onhaalbaar en onbetaalbaar wordt en in sommige gevallen ecologisch zinloos is, misschien zelfs negatief voor het milieu en de waterloop. In deze omstandigheden kan het zijn dat de doelstelling van 99% niet gehaald wordt.

Doorgedreven fosforverwijdering

Uit een maatschappelijk debat binnen de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW), waarbij verschillende maatregelen werden vergeleken, blijkt dat het gericht doseren van ijzer- en aluminiumzouten in het waterzuiveringsproces in veel gevallen de meest kostenefficiënte maatregel is om de fosfordruk op waterlopen te verlagen. Het gaat dan over kwetsbare beken die dicht bij de beoogde waterkwaliteit van de kaderrichtlijn Water zitten.

Vorbereiding op de quaternaire zuivering

De herziene Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater schrijft voor dat tegen 2045 alle zuiveringsinstallaties groter dan 150.000 IE een quaternaire zuiveringsstap moeten krijgen, specifiek gericht op het verwijderen van micropolluenten. Aanvullend moet voor zuiveringsinstallaties in agglomeraties groter dan 10.000 IE een risicoanalyse uitgevoerd worden die moet uitklaren of ook hier een quaternaire zuivering nodig is.

Als proefproject is RWZI Aartselaar uitgebreid met een effluentnabehandeling, die bestaat uit een voorbehandeling met disc-filters om zwevende stoffen te verwijderen en een behandeling met ozon en nageschakelde actief-koolfilters om micropolluenten te verwijderen. Dit project wordt aangegrepen om kennis en ervaring op te bouwen.

Verzekeren van slibafzet

Naast een goede werking van de waterzuivering is ook het verwerken van het spuislib cruciaal om de normen te halen. Het overtollige slib moet tijdig verwerkt kunnen worden en dit houdt in: een optimale werking van de ontwateringsinstallaties, goede logistieke keten van slibtransporten en voldoende afzetmogelijkheden voor het slib.

2021 was een jaar met veel regen en met een uitzonderlijk hoge slibproductie tot gevolg. 2024 is gestart met zeer veel regen en de slibproductie in de eerste jaarhelft ligt hoger dan dezelfde periode in 2021. We zien dat het veranderende klimaat een grotere impact heeft op de slibproductie en dat ze meer schommelt dan op basis van de historiek kan verwacht worden. De verwerkingscapaciteit voor slib staat zowel in het binnenland als in het buitenland hierdoor onder druk.

Acties in 2025

Voldoen aan de lozingsnormen van de RWZI's

Het gezuiverde afvalwater van de rioolwaterzuiveringsinstallaties moet voldoen aan Europese en Vlaamse kwaliteitsnormen. De werkelijke effluentconcentraties en zuiveringsrendementen worden per installatie vergeleken met de opgelegde norm. Daarvoor is een dagelijkse nauwgezette opvolging van de zuiveringen noodzakelijk via trendings, in combinatie met regelmatige procesrondgangen. Een alarmeringssysteem verwittigt bij defecten of abnormaliteiten de operatoren. Indien nodig wordt er ook 's nachts en in het weekend een operator opgeroepen voor een dringende interventie.

Concreet

- Aanpassing van de invulling van de definitie van Vlare II i.v.m. uitzonderlijke omstandigheden/verdunding + voorbereiding richting omzetting ERSA recast : in overleg met VMM wordt bekeken hoe om te gaan met klimatologische extremen in relatie met verdunding van afvalwater en het behalen van de rendementsnormen.
- Optimalisatie van slimmere sturingen en alarmering van de waterzuiveringen :
 - a) Uitrollen van een nieuwe sturing waarbij het spuien van het slib gebeurt op basis van een online-meting. Hierdoor wordt het spuien continu bijgestuurd in tegenstelling tot de huidige manier waarbij dit periodiek manueel via instellingen aangepast wordt.
 - b) In de 2de helft van 2024 wordt nieuwe OT-hardware gegund en opgezet. Via deze hardware zal er gigantische rekenkracht beschikbaar zijn naast de PLC van de zuiveringsinstallaties en kunnen we ook externe data ontsluiten. Hierdoor gaat de deur open om verdere stappen te zetten om de assets en infrastructuur slimmer te maken. De doelstelling is om in 2025 een eerste use-case rond slimmere sturing/alarmering te definiëren en uit te werken in de praktijk.
- Gebruik van de voorspellertool voor defosfatatie : voor de parameter fosfor zijn zowel de concentratienorm als het verwijderingspercentage een jaarnorm. Dit maakt het moeilijk om de optimale dosering gedurende het jaar te bepalen. Er is in 2024 een voorspellertool ontwikkeld die op basis van historische influentvrachten en de reeds bekomen resultaten van het lopende jaar bepaalt welke een optimale instelling is voor de defosfatatiesturing. Deze zal in 2025 in de praktijk in gebruik genomen worden.
- Optimalisatie AX: uitrol van een web-based versie van het supervisiesysteem AX om de performantie van het systeem verder te verbeteren.
- Planningstool verder voorbereiden en uitrol starten: een planningstool moet de operationele teams ondersteunen om de veelheid aan taken (procesopvolging waterlijn, sliblijn, preventief en accidenteel onderhoud, ...) over de verschillende assets op een moderne en efficiënte manier in te plannen (zie ook §4.5 Field Service).

Doorgedreven fosforverwijdering

Op 50 RWZI's rolde Aquafin de plaatsing van fosfaatanalysers uit. Op basis van een continue meting wordt zo automatisch de juiste hoeveelheid chemicaliën toegevoegd om op jaarbasis de streefwaarde van 0,5 mg/l te halen, terwijl de norm voor de meeste rioolwaterzuiveringsinstallaties op 2 mg/l ligt. Verwacht wordt dat in de vernieuwde Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater (ERSA) de norm naar 0,5 mg/l of 0,7 mg/l zal worden gebracht voor alle RWZI's vanaf 10.000 inwonerequivalent (IE). In het investeringsplan

is daarom opgenomen dat alle RWZI's boven de 10.000 IE voorzien zullen worden van een fosfaatanalyser om een efficiëntere dosering te bereiken bij de huidige normen en om voorbereid te zijn op de verwachte normen in de nieuwe ERSA.

Concreet

- **Fosfaatanalysers** : de uitrol voor het plaatsen van de fosfaatanalysers zal verdergezet worden. Operationeel zal het proces en de impact van de dosering nauwgezet opgevolgd worden, zodat eventuele procesproblemen ten gevolge van deze verregaande dosering tijdig gedetecteerd en opgelost kan worden.

Vorbereiding op de quaternaire zuivering

Het proefproject RWZI Aartselaar die uitgebreid is met een quaternaire zuivering wordt aangewend om kennis en ervaring op te bouwen voor :

- **Meetcampagne**: het effluent van RWZI Aartselaar heeft een groot aandeel in het totale debiet van de waterloop. Samen met VMM wordt geëvalueerd wat de impact van deze full-scale installatie op de waterloop is.
- **Operationele parameters**: bepalen van optimaal sturingsconcept en opvolgingsprotocol om de combinatie ozon - actief kool te bepalen.
- **Dimensionering**: op punt zetten van de dimensionering van toekomstige quaternaire zuiveringen van het type ozon – actief kool.
- **Verkenning andere technieken**: de technieken voor de verwijdering van micropolluenten uit huishoudelijk afvalwater zijn nog volop in ontwikkeling. Er zal ook ingezet worden op het inwinnen van informatie over alternatieve technieken t.o.v. deze uit het proefproject.

Verzekeren van slibafzet

- Opstellen en starten met het concretiseren van een calamiteitenplan dit plan moet zorgen voor een cascade aan oplossingen met onder andere extra buffering en verwerking van slib, al dan niet in een samenwerking met externe partijen en andere afvalproducenten.
- Verdere optimalisatie interface i.k.v. de digitale vervoersdocumenten: sinds 2024 voldoet Aquafin aan de verplichting van digitale vervoersdocumenten via een platform dat door OVAM is erkend, zij het zonder automatische integratie met de eigen systemen. Daarvoor werd in 2024 een interface DVA (de Digitale Vervoers- en Afvaladministratie) tussen het huidige AS400-systeem en het erkende platform opgezet. In 2025 wordt gestart met de voorbereidingen om een deel van het afvalstoffenregister naar SAP te brengen met de nodige aanpassingen aan DVA. Ook wordt DVA ineens uitgebreid om het proces van het invullen van het afvalstoffenregister en de financiële afhandeling van het transport en de verwerking efficiënter te maken voor een aantal deelprocessen.

3.1.5. Correcte en snelle afhandeling van gegronde en ontvankelijke klachten

Context

De Ombudsdienst van Aquafin hecht veel belang aan een snel en persoonlijk contact met al wie een beroep doet op haar diensten. Om de klachten zo snel en accuraat mogelijk af te handelen, wordt de doorlooptijd van afhandeling van gegronde en ontvankelijke klachten gemonitord. Jaarlijks wordt in het ombudsjaarverslag een analyse van de klachten gemaakt, en aanbevelingen geformuleerd.

Bij Aquafin staat de Ombudsdienst in voor de opvolging van klachten. Aquafin maakt een onderscheid tussen vragen, meldingen en klachten.

Een klacht is een uiting van ontevredenheid over medewerkers, diensten, of infrastructuur van Aquafin, waarbij de klager een nadeel ondervindt (wat meteen ook het verschil is met een melding). Alle ontvangen klachten worden geregistreerd in een klachtendatabank met informatie over de klacht, de indiener en het opvolgingsproces.

Het klachtenproces kent meerdere stappen: ontvangstbevestiging, ontvankelijkheidsonderzoek, en indien ontvankelijk, een gegrondheidsonderzoek. Een klacht is ontvankelijk als Aquafin bevoegd is om het probleem op te lossen. Onontvankelijke klachten worden doorverwezen naar de juiste instantie.

Als een klacht ontvankelijk en gegrond is, onderzoekt de Ombudsdienst de inhoud en bemiddelt om het geschil op te lossen. De Ombudsdienst verzamelt informatie, stemt acties af en volgt de uitvoering ervan op. De indiener van de klacht wordt geïnformeerd over de voortgang. Gemaakte afspraken en acties worden in de klachtendatabank vastgelegd.

Na afhandeling wordt het klachtdossier afgesloten en de indiener van de klacht geïnformeerd. Afgesloten klachten blijven bewaard in de klachtendatabank, waarbij persoonsgegevens na verloop van tijd worden geanonimiseerd volgens de GDPR-wetgeving, zodat de klachtinhoud raadpleegbaar blijft.

Elk jaar stelt de Ombudsdienst een Ombudsjaarverslag op. Dit verslag is een analyse van het klachtenbeeld over een volledig jaar. Hierin wordt onder meer ook de doorlooptijd van de klachten geanalyseerd.

Doelstellingen

Aquafin streeft ernaar klachten zo snel en accuraat mogelijk af te handelen. Op basis van monitoring van doorlooptijden de afgelopen jaren, is vastgelegd welk aandeel van klachten binnen een bepaalde termijn moet afgehandeld zijn. Zo moet bijvoorbeeld 50% van de klachten binnen één maand afgehandeld zijn. Gemiddeld gezien willen we de klachten minstens even snel afgehandeld hebben dan de voorgaande jaren.

Acties in 2025

- Om doorlooptijden te kunnen beperken, worden de geregistreerde klachten systematisch gemonitord - dit zowel op correctheid van geregistreerde data, uitwerken en implementeren van oplossingen als doorlooptijden.
- In januari wordt het Ombudsjaarverslag opgemaakt, waarin de klachten van het voorgaande jaar geanalyseerd worden. Op basis van deze analyse kunnen ook interne aanbevelingen geformuleerd

worden, die eveneens in het jaarverslag worden opgenomen. Deze aanbevelingen hebben als doel de interne processen te verbeteren. In het ombudsjaarverslag over klachten 2023 werden volgende aanbevelingen geformuleerd voor 2024 :

- Burger (beter) informeren over kelderproblematiek;
- Doorlooptijden klachten rond deksels verlagen;
- Interne informatiedoorstroming verbeteren/versnellen;
- Burger meer/vaker informeren bij langere doorlooptijden.

In het Ombudsjaarverslag over 2024 zullen nieuwe aanbevelingen voor 2025 geformuleerd worden waar de organisatie mee aan de slag gaat.

- In het Ombudsjaarverslag wordt ook gerapporteerd over realisaties met het oog op een betere/ efficiëntere klachtenopvolging. Die realisaties kunnen al dan niet het gevolg zijn van eerdere aanbevelingen vanuit de Ombudsdienst.

3.1.6. Verminderen van de energieconsumptie

Context

Voor het transport en de zuivering van huishoudelijk afvalwater is erg veel energie nodig. Daardoor is Aquafin een van de grootste energieverbruikers in Vlaanderen. Om de energiefactuur onder controle te houden, legt Aquafin zichzelf al sinds 2010 de doelstelling op om elk jaar 1% energie-efficiënter te worden ten opzichte van het modelverbruik en dus in verhouding tot de uitbreiding van het patrimonium.

Het verminderen van de energieconsumptie is maar één aspect van het duurzaam energieverbruik waar Aquafin voor staat. Waterzuivering blijft onze belangrijkste activiteit, maar ook met de productie van energie op onze sites en de recuperatie van energie creëren we waarde voor de maatschappij. Ondertussen breiden we de productie van hernieuwbare energie volop uit. Doelstelling hierbij is om tegen 2030 minimaal 40% van het stroomverbruik uit eigen productie te voorzien.

Tenslotte zetten we volop in op decarbonisatie richting fossielvrije organisatie. Zowel op vlak van mobiliteit (elektrificatie van het wagenpark), gebouwenverwarming als droging van slib worden de komende jaren grote stappen gezet.

Doelstellingen

Daling van de energieconsumptie, berekend zoals vastgelegd in de KPI-fiche

Voor wat betreft 2024 zal Aquafin de nodige inspanningen leveren om een efficiëntieverbetering te realiseren t.o.v. 2023 van 1,5% opgelegd voor het elektriciteitsverbruik van RWZI's op hoogspanning, RWZI's en pompstations op laagspanning en energieverbruik van slibdrogers. Op langere termijn, en dus ook voor 2025, mikt Aquafin gezien het huidige kader van het energiefonds en de beschikbare vervangingsbudgetten, op een structurele doelstelling van 1%.

Verdere daling energieverbruik t.o.v. modelverbruik met 1% per jaar t.o.v. referentiejaar 2010

Voor 2025 resulteert dit in een efficiëntieverbetering tot meer dan 15% ten opzichte van referentiejaar 2010.

Verhogen van de eigen stroomproductie uit zonnepanelen

De capaciteit van zonnepanelen zal meer dan 18 MWp bedragen, te vergelijken met de productie van 4.500 huishoudelijke zonnepaneelinstallaties.

Concretiseren van eigen stroomproductie uit wind

De lopende voortrajecten inzake windenergie moeten in 2025 ook resulteren in concrete resultaten.

- Enerzijds wordt het potentieel van de eigen sites maximaal benut door een systematische screening van de haalbaarheid van de bouw van windturbines op onze RWZI's. Hierbij wordt maximaal ingezet op lokale benutting van de opgewekte stroom.
- Anderzijds zoekt Aquafin naar opportuniteiten om lokale ontwikkeling van windenergie buiten de perceelsgrenzen te stimuleren, bijvoorbeeld door het afsluiten van Power Purchase Agreements (PPA's) voor de aankoop van 'donkergroene stroom'. Hierbij ligt de focus op additionaliteit (nieuwe turbines), gelijktijdigheid ('pay-as-produced' contracten) en nabijheid (lokale projecten).

Stroomproductie uit biogas

Biogas afkomstig van de vergisting van een deel van het slib wordt grotendeels omgezet in elektriciteit en warmte. Tot 2025 houden we de stroomproductie vanuit deze bron stabiel op ongeveer 12 GWh per jaar. Nadien zullen we door de opstart van vier nieuwe biomethaaninstallaties (in Gent, Dendermonde, Genk en Deurne) de biomassa nog beter benutten door de opzuivering van het biogas naar groen gas.

Acties in 2025

Daling van de energieconsumptie en verbruik t.o.v. modelverbruik

- Energie-efficiëntie werd in het verleden voornamelijk gerealiseerd door verouderde, energieverblindende apparatuur te vervangen door nieuwe, energievriendelijke varianten. Die beweging is intussen zo goed als afgerond. Het optimaliseren van automatische sturingen in het zuiveringsproces wordt ook in 2025 verder uitgerold.
- Naast deze initiatieven via het energiefonds, werden de voorbije jaren systemen opgezet om een continue verbetering te bereiken door operationele opvolging en zo 'ontsparring' van energieverbruik tegen te gaan. Andere besparingen worden verwacht door focus op energiezuinige ontwerpen van RWZI's bij renovatie, nieuwbouw en uitbreiding.

Verdere uitbreiding van de eigen stroomproductie uit zonnepanelen:

Eind 2023 hadden we 38 zonnepaneelparken in bedrijf op onze sites. Daar moeten er tegen eind 2025 nog 16 bijkomen. Dit moet resulteren in een verhoging van de jaarlijkse productie boven 15.000 MWh/jaar.

Concretiseren van eigen stroomproductie uit wind

- Voor 4 RWZI-sites organiseerden we in 2023 een open call om een haalbaarheidsstudie uit te werken voor de ontwikkeling van grootschalige windturbines. Voor de projecten met een positieve evaluatie (zomer 2024), wordt in 2025 een milieuvergunningsaanvraag ingediend.
- De bestaande turbine op RWZI Brugge wordt repowered tot een turbine van > 4 MWp, die rechtstreeks wordt ingekoppeld op de RWZI om directe stroomafname mogelijk te maken.
- Door het afsluiten van een PPA voor de aankoop van lokale windenergie verzekeren we ons voor een lange periode van groene stroom.

3.1.7. Kostenefficiënt financieren

Context

Alle projecten die Aquafin uitvoert voor het Vlaamse Gewest prefinanciert het ook. Aangezien de drinkwaterbedrijven in Vlaanderen decretaal verantwoordelijk zijn voor de sanering van het door hen geleverde drinkwater, betalen zij het project na oplevering gespreid over 15 of 30 jaar terug aan Aquafin. Dankzij een uitstekende kredietwaardigheid en een zeer divers aanbod aan duurzame projecten slagen we erin om vlot marktconforme financiering te vinden. Met een Green Finance Framework spelen we in op de groeiende interesse van financiers in investeringen met een meerwaarde voor het milieu en de maatschappij.

Uiteraard streeft Aquafin naar een marktconforme financiering. Om de marktconformiteit van externe financiering met vaste rentevoet onder affectatie op te volgen is een indicator bepaald. Hij vergelijkt de marge die Aquafin betaalt op de opgenomen financiering met een referentiemarge:

KPI: de gewogen gemiddelde marge boven OLO of IRS van langetermijnleningen en obligaties met vaste rentevoet onder affectatie aangegaan in jaar X

De referentie is de OLO-rente of IRS-rente die het beste aansluit bij de modaliteiten van de betreffende financiering:

- Voor financieringen verstrekt door investeerders (pensioenfondsen, verzekeraars, ...) wordt de marge berekend als volgt:

Marge = totale rentevoet - de overeenkomstige OLO-basisrentevoet.

- Voor financieringen verstrekt door banken wordt de marge berekend als volgt:

Marge = totale rentevoet - de overeenkomstige IRS-rente.

Voor bullet-leningen wordt gebruik gemaakt van de OLO of IRS-rente met dezelfde looptijd als de lening, terwijl we voor aflossende leningen OLO of IRS-rente gebruiken die het gemiddelde van 1 jaar en het aantal jaren dat de lening loopt, het best benadert.

In een volgende stap berekenen we dan de gemiddelde gewogen marge op basis van het bedrag van de opgenomen financiering.

Doelstelling

Voor de gewogen gemiddelde marge boven OLO of IRS van langetermijnleningen en obligaties met vaste rentevoet onder affectatie aangegaan in jaar X wordt 60 bp nagestreefd.

Acties in 2025

De rente die we als bedrijf op onze langetermijnfinanciering betalen is een weerspiegeling van het risico dat we vertegenwoordigen voor de langetermijnfinanciers. Om te zorgen dat we binnen de KPI van 60bp blijven, is het dus van essentieel belang om een gezond bedrijf te zijn en blijven. Bepaalde elementen hebben we onder controle, andere dan weer niet.

Het risico van een bedrijf wordt weergegeven door de rating die een extern Agency (Moody's) ons verstrekt. Het Finance-team heeft jaarlijks een uitgebreide ontmoeting met een team van Moody's waarin we toelichten hoe het bedrijf ervoor staat. Gezien onze link met het Vlaamse Gewest, is onze rating gelijk aan die van het Vlaamse Gewest. Daalt de rating van Vlaanderen, dan daalt die van Aquafin ook en ceteris paribus stijgt onze financieringskost. We moeten dus vooral zorgen dat onze rating niet daalt terwijl die van Vlaanderen gelijk blijft.

EIB: We hebben een goede toegang tot financiering via de EIB. Om die toegang te verzekeren, is het essentieel dat we accuraat, tijdig en juist aan onze rapporteringsverplichtingen voldoen (progress report, completion report, compliance certificates, jaarrekening, ...). De eindverantwoordelijkheid ligt bij het Finance-team, maar het spreekt voor zich dat die informatievergaring een verantwoordelijkheid is van het hele bedrijf. We moeten ook tijdig nieuwe raamcontracten onderhandelen met de EIB zodat we beschikbare capaciteit houden.

Onderhouden van kortetermijnlijnen: Als we onze thesaurieverplichtingen niet tijdig vervullen, is dat een fors risicoverhogend element. Daarom onderhouden we met de commerciële banken kortetermijnlijnen, heeft Aquafin een Revolving Credit Facility van 235 miljoen euro en ook een Commercial Paper programma van 500 miljoen euro.

Green Finance Framework: Financiers zijn meer en meer gefocust op sustainability. Dankzij dit framework kan Aquafin ook groene kredieten en obligaties opnemen en groen langetermijn commercial paper uitgeven. Belangrijk is de wijzigende regelgeving en richtlijnen op te volgen en te verwerken in het framework, zodat investeerders hun vertrouwen in het groene karakter van de lopende en toekomstige financieringen behouden.

Contacten met de langetermijnfinanciers: Het Finance-team is in nauw contact met verschillende banken zodat zij onze noden kennen maar evenzeer zodat wij weten welke elementen voor hen essentieel zijn om aantrekkelijke financiering aan te trekken.

- Aquafin wenst een brede investeerdersbasis om in de eerste plaats de concurrentie te laten spelen en de voordeligste rentetarieven te bekomen, maar ook om in alle marktsituaties toegang te hebben tot de financiële markten. Naast aantrekkelijke bankfinanciering willen we een beroep kunnen doen op een (iets duurdere) basis van institutionele investeerders. In situaties waarin bankfinanciering mogelijk niet beschikbaar is, zal dit voordeel opleveren. Om naambekendheid bij institutionele investeerders te creëren en te behouden, heeft Aquafin een programma voor middellangetermijnfinancieringen opgestart. Via dit programma trekken we nu al bullet-financieringen aan buiten affectatie met looptijden tussen 2 en 10 jaar. Door institutionele investeerders vertrouwd te maken met de naam Aquafin, streven we ernaar het prijsverschil met bankfinanciering te verkleinen voor financieringen met looptijden van 15 en 30 jaar onder affectatie.

3.2. PROJECTEN OPLEVEREN

3.2.1. Veilige werkomgeving (streven naar 0 arbeidsongevallen)

Context

AquaFin is een operationele onderneming in een industriële omgeving met duizenden installaties, waardoor arbeids- en procesveiligheid uiteraard een topprioriteit is. Voor AquaFin is veilig werken dan ook een kernwaarde, verankerd in de geformuleerde Corporate Sustainability-doelstellingen op het niveau van medewerkers, contractoren en omgeving.

Doelstellingen

Door te investeren in veilige installaties en processen, competente en veiligheidsbewuste medewerkers en door open en transparante samenwerking met contractoren wordt het veiligheidsniveau van AquaFin continu verbeterd. We nemen bovendien een voortrekkersrol op binnen de sector om samen verder te bouwen aan een veilige werkomgeving, voor al onze medewerkers, voor de medewerkers van onze partners en voor onze omgeving.

Het veiligheidsbeleid binnen AquaFin steunt op drie pijlers:

- veiligheidsbewuste en competente medewerkers,
- veilige installaties en
- veilige werven.

De finale ambitie is duidelijk: nul ongevallen, nul letsels, een werkomgeving waarin iedereen veilig kan werken, waar veiligheidsprocedures worden nageleefd en waar medewerkers en aannemers actief bijdragen aan het identificeren en beheersen van risico's waaraan zichzelf en derden blootgesteld kunnen worden.

Hiervoor werkt AquaFin op verschillende domeinen. In het bijzonder wordt hierbij het veiligheidsactieplan (VAP) vermeld dat een gestructureerd kader biedt om de veiligheid op de werkvloer te bevorderen. Aanvullend heeft AquaFin breed opgezette 'WAVE-programma's', kort voor 'Ik werk aan veiligheid', die zowel op eigen medewerkers als op partners in de bouwsector gericht zijn. Het derde programma dat in 2023 is opgestart, focust op veilige werven en contractorveiligheid.

Acties in 2025:

Globaal Preventie Plan (GPP) wordt een beleidsmatig werkinstrument

Het GPP zal verder invulling krijgen om te komen tot een 5-jaren actieplan met duidelijke verantwoordelijkheden.

Veiligheidsbewuste medewerkers

- Inzetten op verhoging van kennis m.b.t. welzijnswetgeving en interne veiligheidsrichtlijnen met specifieke aandacht voor duidelijke rollen en verantwoordelijkheden. Kennis aanwezig over de Welzijnswetgeving en interne veiligheidsrichtlijnen.
- Rondgangen, opleidingen en sensibilisatiesessies m.b.t. ergonomie (zowel kantoorergonomie als industriële ergonomie).
- Inventariseren van knelpunten op vlak van ergonomie (zandcontainers en toegangspoorten).
- Deelname aan de werkgroep van Vlario met betrekking tot ergonomische tools om deksels te openen.
- Acties rond veilig woon-werkverkeer: BOB-campagne op Kick-Offs, Wijs-op-weg pakketten, awareness bij regenweer, deelname week van de mobiliteit (september)

Veilige installaties

- Aanpassingen van gistingsinstallaties (op basis van gedetailleerde HAZOP-studie): RWZI Genk in uitvoering in 2025, RWZI's Antwerpen-Zuid, Leuven, Gent en Deurne in fase voorstudie.
- Opzetten van intern trainingsprogramma rond explosieveiligheid (ATEX).
- Slibsilo's voorzien van ATEX ventilatie.
- Verdere uitvoering van het meerjarenprogramma voor het verhogen van de veiligheid op pompstations: aanpassingen m.b.t. elektrische veiligheid en valbeveiliging. Tegen eind 2025 aanpassingen doorgevoerd op 1500 pompstations.
- Implementatie van processen & procedures rond functionele veiligheid.

Veilige werven

- Veiligheidsfilm (poortinstructies) en affiches met Life Saving Rules beschikbaar stellen en verspreiden in 11 talen.
- STOP-principe ingevoerd op niveau van Synductis via gemeenschappelijk STOP-charter (= synergie met andere opdrachtgevers zoals Fluvius).
- Verhoogde focus op veilig werken op hoogte in samenwerking met de aannemers + opvolging van verplichte opleidingen.
- Aquafinopleiding besloten ruimte laten evolueren naar sectorbrede opleiding in samenwerking met Vlario.

3.2.2. Corporate sustainability en voorbereiding op CSRD

Context

De Participatiemaatschappij Vlaanderen (PMV) houdt 100% van de aandelen van Aquafin. Aangezien PMV de jaarcijfers van Aquafin consolideert, is het PMV die moet voldoen aan de verplichtingen van de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD). Toch zullen we ook zelf rapporteren volgens de CSRD. Dat doen we ter ondersteuning van PMV, maar ook omdat we het een waardevol kader vinden om onze impact, risico's en opportuniteiten op vlak van duurzaamheid in kaart te brengen en eruit te leren. Een eigen duurzaamheidsrapportering creëert bovendien meer transparantie naar onze stakeholders. In 2025 zullen we daarom voor het eerst een geïntegreerd jaarverslag publiceren over boekjaar 2024, met de combinatie van financiële en duurzaamheidsrapportering. Na dit eerste proefverslag, willen we tegen eind 2025 klaar zijn om het volgende jaarverslag helemaal in lijn te zijn met de CSRD.

Aangezien in de duurzaamheidsrapportering alle relevante informatie rond corporate sustainability en de gerealiseerde progressies gedetailleerd zal worden beschreven, stellen we voor om vanaf 2026 de aanvullende KPI 'Maatschappelijk verantwoord ondernemen' in de rapportering naar VMM te schrappen. Voor 2025 stellen we voor om voor deze KPI te focussen op enkele zeer concrete doelstellingen.

Aquafin heeft op vlak van Environment, Social en Governance ambities gedefinieerd rond klimaatneutraliteit, waterkwaliteit, klimaatrobuustheid, governance, medewerkers, projectpartners en samenleving die vertaald worden naar concrete doelstellingen en meerjarenplannen. De doelstellingen en rapporteringen daarrond zullen vanaf 2026 opgenomen worden in het in het jaarrapport geïntegreerde CSRD-rapport.

In lijn met de KPI-fiche rond maatschappelijk verantwoord ondernemen worden voor 2025 in het ondernemingsplan nog heel concrete doelstellingen geformuleerd.

Doelstellingen en acties

In kader van Corporate Sustainability zijn onder meer volgende concrete acties gedefinieerd voor 2025:

- Klaar zijn voor CSRD-rapportering over 2025. De rapportering wordt geïntegreerd in het jaarverslag. Naast de rapportering over concrete realisaties zullen ook doelstellingen en ambities voor de komende jaren geformuleerd worden.
- Invulling van de verplichting tot zonnepanelen op daken van gebouwen door participatie in door externen opgezette projecten, bij voorkeur met maatschappelijke hefboom.
- Verder uitrollen van de CO₂-prestatieladder als gunningscriterium bij aanbestedingen.
- Sustainability-scoringsysteem bij ontwerp van bovengemeentelijke transportprojecten implementeren.
- Voor overstorten: uitwerken van nature based oplossingen en mogelijke use cases inventariseren.
- Opstarten 'Werf van de toekomst' met als doel projectpartners en de sector te inspireren op vlak van Veiligheid, Minder Hinder en Housekeeping.

- Mensen laten groeien door in te zetten op vier essentiële pijlers: verbinding, werkbaar werk, talentontwikkeling & groei en gezondheid & veiligheid, door:
 - Verbinding: Gedragscode rond inclusie uitwerken en implementeren
 - Werkbaar werk: Proces kwalitatieve re-integratie en activering van langdurige zieken herwerken
 - Talentontwikkeling & groei: medewerkers en leidinggevenden gaan aan de slag met de nieuwe gesprekscyclus die hefboom is voor gesprekken over de welzijnspijlers
 - Veiligheid & gezondheid: formuleren van een gezondheidsbeleid
- Awareness trainingen en doelgroepgerichte opleidingen rond GDPR voor alle medewerkers in de organisatie.

3.2.3. Assetmanager Vlaanderen

Context

Deze opdracht betreft taken op vier domeinen:

- De investeringen voor de uitbreiding van het overstortmeetnet;
- Responsabilisering via doelstellingen via invulling van een matchmakerrol inzake uitvoeringsplanning;
- Rapportering aan VMM over toestand Vlaamse riolen en de mijlpalen die werden uitgezet via de ontwikkeling van een digitale statustool;
- Efficiënt rioleringsnetwerk door netwerkarchitectuur-overleg op te starten met alle rioolbeheerders, door een digitaal hydronautplatform op te zetten en door te investeren in een grootschalig meetnet om de overstortwerking in kaart te brengen.

Hierbij wordt voorrang gegeven aan de uitbouw van het overstortmeetnet en de invulling van de matchmakerrol. De resterende onderdelen zullen uitgerold worden in functie van budgettaire beschikbaarheid.

Doelstellingen en acties in 2025

Overstortmeetnet

In 2025 zal Aquafin 1600 overstortmetingen operationeel hebben. Het is de bedoeling de meetdata aan derden te kunnen aanbieden.

Door monitoring van de overstortdata willen we:

- de ecologische prestaties in kaart brengen (overname oude VMM-meetnet volgens afspraak)
- droogweer overstortingen t.g.v. (geleidelijke) verstopping detecteren
- hoge-impact overstorten in kaart brengen (hoge frequentie, hoog volume, gevoelige waterloop als versterkingsfactor).

Door al deze metingen krijgen we over heel Vlaanderen een beter zicht op de knelpunten wat betreft overstortgedrag. De waterpeilmetingen zullen ook automatisch in debietreeksen worden omgezet (benaderende oefening).

Met onze software Cockle kunnen we dan ook aansluitend uitgestoten vuilvrachten bepalen. Daarnaast wordt bekeken hoe de data uit de overstortmetingen raadpleegbaar kan gemaakt worden voor de betrokken stakeholders

Tot slot wordt een plan van aanpak opgemaakt om de vuiluitstoot van de overstorten met de grootste impact te kunnen terugdringen

Matchmaker

Aangezien met de huidige opleveringsbudgetten de in SGBP3 vooropgestelde reductiedoelen niet gehaald kunnen worden, worden een aantal acties genomen om een maximale invulling te kunnen geven aan de reductiedoelen:

- Er wordt een digitale simulatortool ontwikkeld die moet toelaten om de impact van verschuivingen op portfolioniveau te simuleren, zodat er ook snel geschakeld kan worden met het opstarten van nieuwe rendementsvolle projecten indien lopende projecten in het investerings- of uitvoeringsplan onvoldoende snelle vooruitgang kennen of te hoog oplopen in kosten

Om de belangen en wensen van stakeholders mee te nemen in de prioritering van projecten die naar het investeringsplan worden gebracht, werd een methodiek uitgewerkt waarin rekening gehouden wordt met deze opportuniteiten. Deze methodiek wordt in de loop van 2025 nog verder verfijnd en afgestemd.

Om de input en wensen van de diverse stakeholders te capteren worden in 2025 volgende initiatieven genomen:

- Naar aanleiding van de nieuwe legislatuur wordt een communicatiecampagne opgezet om de nieuwe mandatarissen in steden en gemeenten te informeren over het matchmakerproces, waarbij ook het nieuwe BVR Gemeentelijke Saneringsplicht wordt aangegrepen om op zoek te gaan naar synergieën in de projectportefeuilles. Gemeentes zijn in het kader van deze BVR immers verplicht om in de loop van 2025 een meerjarenplan op te stellen voor de totale reductiedoelen
- Met de bekkensecretariaten wordt een workshop georganiseerd om de flow in het matchmakerproces scherp te stellen en te bekijken hoe de input en wensen vanuit de bekkensecretariaten kunnen meegenomen worden in die flow
- Er wordt op regelmatige basis met de andere rioolbeheerders en AWV afgestemd om op zoek te gaan naar synergieën in de projectportefeuilles

Statustool toestand Vlaamse rioleringen

Via een digitaal platform kunnen steden en gemeenten volgen hoe ver ze staan met het inspecteren van hun kritische riolen. Op vraag van het Vlaamse Gewest ontwikkelde Aquafin de zogenaamde statustool, een dashboard dat de gegevens die gerapporteerd worden aan de AWIS-databank van de VMM visueel weergeeft.

Voor 2025 worden vooral de kwartaalupdates op basis van nieuwe data verwacht. Daarnaast worden in overleg met VMM, de betrokken rioolbeheerders en het kabinet aanpassingen gedaan aan de tool om een betere weergave van behaalde resultaten en de toestand van het net te geven. Voor 2025 en 2026 worden

geen ingrijpende wijzigingen aan de toepassing verwacht. Voor 2027 zal een uitbreiding van de tool nodig zijn om de gemaakte afspraken rond herstelprogramma's te implementeren. Hier rond lopen momenteel nog werkgroepen in de schoot van Vlario.

Netwerkarchitectuur

In overleg met andere rioolbeheerders wordt momenteel bekeken wat de mogelijkheden zijn om rond gedeelde riooldatabanken te werken. Aansluitend daarop wordt een overleg opgestart met de rioolbeheerders rond actuele (riool)modellen met de ultieme ambitie om tot een gedeeld platform voor berekeningsmodellen te komen, zodat alle partijen steeds over de meest actuele modellen kunnen beschikken.

3.2.4. NIS-2

Context

Aquafin heeft tot op heden met beperkte middelen en een “lean and mean”-mentaliteit een goede implementatie van IT-beveiliging gerealiseerd. De focus lag voornamelijk op externe bedreigingen en de bescherming van de gehele organisatie. Echter, met de invoering van de NIS2-wetgeving wordt er nu meer nadruk gelegd op beveiliging vanuit een “zero trust”-perspectief, waarbij ook interne bedreigingen moeten worden gemitigeerd. Bovendien worden er strengere eisen gesteld aan documentatie, governance en opvolging.

Doelstelling

Een evaluatie, uitgevoerd aan de hand van het CyberFundamentals (CyFun)-framework, heeft tekortkomingen aan het licht gebracht die moeten worden aangepakt om NIS2 compliant te worden. Als reactie hierop is er gestart met het opstellen van een plan, gericht op het voldoen aan de vereisten en het implementeren van de benodigde aanpassingen, inclusief extra beveiligingsapplicaties en hardware.

Er is vooropgesteld om eind 2024, gebruikmakend van het CyberFundamentals-raamwerk het zekerheidsniveau basic te behalen. Dit betekent dat we ervoor zorgen dat deze basisprincipes (beleid/procedures en implementatie) van cyberbeveiliging volledig zijn ingericht. Hierop wordt in 2025 verder gebouwd om in een volgende stap, tegen eind 2025, dit naar het volgende zekerheidsniveau van belangrijk te tillen. Dit houdt in dat we geavanceerdere beveiligingsmaatregelen implementeren om onze organisatie nog beter te beschermen tegen cyberdreigingen.

Concrete acties voor 2025

- Gunning en uitrol microsegmentatie. Dit betekent dat we ons netwerk gaan opdelen in kleinere, beter beheersbare segmenten tot op het niveau van individuele apparaten (assets). Dit helpt ons om potentiële aanvallen sneller te detecteren en te isoleren, waardoor de impact van een eventuele beveiligingsinbreuk wordt geminimaliseerd.
- Marktverkenning en aanbesteding voor Security Operations Center (SoC) services. Het SoC is een centraal punt waar ze onze cyberbeveiliging continu monitoren en beheren (24/7). Deze services zijn verantwoordelijk voor het snel detecteren en reageren op (potentiële) beveiligingsincidenten, wat cruciaal is voor het beschermen van onze digitale omgeving.
- Marktverkenning en aanbesteding voor kwetsbaarheidsbeheer en asset inventaris. Dit houdt in dat we al onze IT/OT-assets (zoals computers, servers, netwerkapparatuur, toepassingen,) in kaart brengen en continu scannen op kwetsbaarheden. Door dit te doen, kunnen we potentiële zwakke plekken proactief aanpakken voordat ze door kwaadwillenden worden uitgebuit.

A full-page background image showing a man in profile, facing right. He is wearing a white safety helmet with a clear visor and a black communication device on the side. He is also wearing a bright yellow-green high-visibility safety vest over a grey shirt. The background is a blurred view of a power line tower and a blue sky with white clouds.

4. Bijzondere projecten

In dit hoofdstuk worden een aantal bijzondere projecten toegelicht, die geen deel uitmaken van het investeringsplan:

1. Impact Oosterweelwerken in Antwerpen (zie 4.1)
2. Slibmonoverwerker Gent-Zeehaven (zie 4.2)
3. Slibdroging op basis van restwarmte (zie 4.3)
4. Project Restwater (zie 4.4)
5. Digital4Us (zie 4.5)

4.1. IMPACT OOSTERWEELWERKEN IN ANTWERPEN

De Schijnkoker moest worden verplaatst i.f.v. de realisatie van de Oosterweelwerken. Lantis heeft deze werken zelf uitgevoerd en gefinancierd en vordert deze verplaatsingskosten terug van Aquafin. Aquafin is van mening dat het niet kan aangesproken worden voor deze kosten. Het betreft een juridische en financiële discussie waarover beide partijen vandaag in dialoog zijn en naar een gezamenlijke oplossing zoeken.

In het kader van dezelfde Oosterweelwerkzaamheden werd het Lobroekdok, waarin het gezuiverd afvalwater van de RWZI Deurne wordt geloosd, (tijdelijk) eigendom van Lantis met het oog op aanpassing van het dok in functie van de heraanleg van de R2.

Omwillen van deze aanpassingswerken ziet Lantis zich nu geconfronteerd met een PFAS saneringsverplichting op een deel van het Lobroekdok (het deel dat zal worden ingenomen voor de aanleg van de overkapte ring rond Antwerpen). Aangezien er PFAS-houdend gezuiverd afvalwater vanuit de RWZI Deurne in het Lobroekdok geloosd wordt, eist Lantis nu dat Aquafin een aanpassing in haar omgevingsvergunning zou aanvragen en ook een norm op vlak van PFAS zou laten opnemen. Aquafin is hier vanzelfsprekend niet mee akkoord, en dit gebaseerd op de geldende en toekomstige bepalingen van ERSa (Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater) en de KRW (Kaderrichtlijn Water). In een scenario dat de wetgever deze verplichting alsnog zou invoeren, is de technische en economische haalbaarheid ervan hoogst onwaarschijnlijk. Gezien evenwel de omvang van de potentiële impact (operationeel en financieel) van het standpunt van Lantis, wordt dit hier voor de volledigheid toch vermeld.

4.2. SLIBMONOVERWERKER GENT ZEEHAVEN (2026/2027)

Voor de eindverwerking van het slib van Aquafin is de bouw van een slibmonoverwerker in de Gentse haven op de site van Arcelor Mittal voorzien.

Voor de financiering is heden 75% van de milestone payment en bijhorende werkingskost reeds gedekt binnen het huidige vergoedingsmodel. Daarnaast wordt de mogelijkheid onderzocht om de milestone payments te verhogen teneinde de jaarlijkse gate fee te verlagen.

Midden 2024 zijn de vergunningen verkregen. De financial close is voorzien midden oktober 2024. De werken zelf zullen nog in 2024 starten en doorlopen in 2025 en een groot deel van 2026. Voorlopige oplevering is voorzien begin 2027.

Deze installatie wordt vergoed door een combinatie van een milestonevergoeding (40,5 mio €) die betaald worden op het moment van tussenbeschikbaarheid (gepland eind 2026) en gate fees gespreid over de looptijd van de DBFMO-overeenkomst.

Aquafin ontvangt 30,675 mio € in de periode 2023-2026, wat overeenstemt met ongeveer 75% van de voorziene milestonevergoedingen. De financiering voor de resterende 10 mio € dient nog geïdentificeerd te worden.

Voor wat de gate fee betreft wordt deze pas vastgelegd bij financial close. Momenteel is in de nota Beleidsruimte een verhoging van de werkmiddelen met 13,7 mio € voorzien om de impact van de hogere gate fee te dekken. Eens de definitieve gate fee gekend is, zal gekeken worden hoe de financiering aangepakt moet worden.

4.3. SLIBDROGING OP BASIS VAN RESTWARMTE (2026/2027)

De huidige slibdrogers van Aquafin werken grotendeels op aardgas. Bijgevolg is er een grote verduurzaming voorzien door de bouw van twee nieuwe banddrogers, waarvoor op het budgetoverleg 2024 een alternatief financieringsmechanisme werd goedgekeurd.

Voor de banddroger Oost (Beringen) en banddroger West (Roeselare) zijn de vergunningen in de zomer van 2024 verkregen. Voor beide installatie zullen de werken aangevat worden in 2024 en doorlopen in 2025 en 2026.

De geraamde kostprijs van 130 mio € (exclusief bijkomende PFAS-behandeling) is voorzien als uitzonderlijk bijkomende opleveringsbudget, waarvan de financiering zal gebeuren op basis van de uitgespaarde kosten enerzijds, en het energiefonds anderzijds. De werkelijke impact zal bepaald worden eens het opleveringsbedrag gekend is.

4.4. HERGEBRUIK VAN RESTWATER

De extreme weeromstandigheden die zich de afgelopen jaren hebben voorgedaan ten gevolge van de klimaatverandering laten zich sterk voelen binnen de land- en tuinbouwsector. Het krachtadig aanpakken van en anticiperen op deze gevolgen brengt de nodige onderzoeksvragen met zich mee. Het project dat aan Aquafin is toevertrouwd, heeft als doel te investeren in het beschikbaar maken van restwater (hemelwater en indien regelgevend mogelijk effluent) voor de land- en tuinbouw. Dit is een bijkomende opdracht van algemeen belang door de Vlaamse Regering toegekend aan Aquafin (VR 2022 1612 VV DOC.0203). Deze opdracht zet ook in op de doelstellingen van de Vlaamse Regering die vervat zijn in de Blue deal, namelijk de droogteproblematiek en de waterschaarste op een krachtdadige manier aanpakken.

Met het project Restwater stellen we water uit regenwaterbekkens ter beschikking aan landbouwers. Zo maken we hen weerbaar tegen periodes van langdurige droogte als gevolg van de klimaatverandering. De in onze database bekende bufferbekkens werden onderworpen aan een haalbaarheidsonderzoek, waarbij ook rekening werd gehouden met de opmerkingen van waterloopbeheerders, gemeenten en landbouworganisaties. Die laatste groep is intussen goed op de hoogte van het project en faciliteert het contact met de landbouwers zelf.

De beschikbare regenwaterbuffers worden ook weergegeven op het digitale platform AquaMarkt, waarop het potentieel is terug te vinden van gezuiverd afvalwater en bufferbekkens voor regenwater. Hierdoor zijn ook bottom-up aanvragen van landbouwers of landbouworganisaties mogelijk.

Volgende aspecten spelen een rol in de vertaling naar concrete projecten : enerzijds is het wateraanbod en het beschikbaar watervolume van onze regenwaterbuffers relatief beperkt in verhouding tot de behoefte van de landbouwers. Anderzijds is er ook de waterkwaliteit . Afstromend regenwater wordt juridisch als zuiver beschouwd, maar is dat in de praktijk niet altijd. Sommige teelten zijn immers erg gevoelig aan vervuiling. Irrigatiesystemen hebben ook veel moeite met grote hoeveelheden zwevende stoffen.

Concreet wordt er in Sint-Niklaas gewerkt aan een project voor de tuinbouw, waarbij regenwater, dat momenteel wordt opgevangen in een oude steengroeve, ter beschikking wordt gesteld aan enkele tuinbouwers uit de buurt. Hiertoe zou een aftappunt, een standplaats en een toegangsweg voorzien worden.

Restwater wordt gefinancierd in het kader van de Vlaamse Veerkracht (VV30) van waaruit Aquafin 5 mio € heeft ontvangen en waarvan Aquafin tot en met eind 2023 slechts een beperkt deel (86k €) heeft besteed.

4.5. DIGITAL4US (2022-2025)

Aquafin kende decennialang een onderinvestering in digitalisering. Bijgevolg is een uitdagend digitaliseringsprogramma voorzien om enerzijds de achterstand op vlak van digitalisering in te halen en te voorzien in business continuïteit, en anderzijds om Aquafin future proof te maken. Het gaat dan bijvoorbeeld om de implementatie van een nieuw ERP-systeem (SAP), een document managementsysteem (SharePoint), de uitbouw van een slim net voor onze infrastructuur, en programma's rond een toekomstgericht Asset- en Project Management (o.a. Asset Health Index en LTAP).

Een ambitieus digitaliseringsprogramma is opgesteld en is momenteel in volle uitrol, met 5 digitaliseringsdomeinen (Digital4Us):

- Business Systems, waarbij de implementatie van SAP voorop staat ter vervanging van de robuuste maar technologisch achterhaalde AS400 mainframe.
- SlimNet, waarbij digitale data/sensor metingen gecombineerd met externe data leiden tot slimmere aansturing van ons stelsel. Door deze technologie kunnen we evolueren naar een meer energiezuinige, kostenefficiënte en ecologische waterzuivering.
- Digitalisering van Asset Management, met focus op het in kaart brengen van de toestand van de assets, de zogenaamde Asset Health Index, en optimale lange-termijn asset planning.
- Het Nieuwe Samenwerken, waarbij een rationalisatie van allerlei tools naar één geïntegreerde SharePoint suite zorgt voor betere efficiëntie in het onderling samenwerken (ook met externen), een stevige kennisborging en vindbaarheid van informatie.
- Project Management Tool, digitale ondersteuning naar een effectieve realisatie van de projectenportefeuille tot en met oplevering.
- Bovenop dit digitaliseringsprogramma, is er een zeer sterk verhoogde focus op cyber security, met de invoering van de NIS2-wetgeving.

Strategische doelstellingen na 2025

Het bestendigen en operationeel houden van de nieuwe technologieën is de eerste prioriteit. Dit op zich is al geen evidentie gezien de hogere operationele kosten van deze technologieën (SAP, Cloud, ...) ten opzichte van wat voordien in beheer was (AS400, opslag on premise, ...). Het vergoedingsmodel is momenteel nog gebaseerd op de lagere operationele kosten van het verouderde IT-landschap.

Daarnaast is er ook een noodzaak van het doorzetten van het digitale beleid onder de vorm van de verdere afbouw van “legacy” applicaties, de verdere uitbouw van digitale fundamenteën, het invullen van business behoeftes (momenteel on hold o.w.v. Digital4Us programma), de verhoogde cyber security en het opzetten van digitale samenwerking en datadeling binnen de watersector.

Binnen de huidige budgetten is het echter niet haalbaar om deze doelstellingen te realiseren en moeten alle beschikbare middelen gericht zijn op het bestendigen en operationeel houden van wat vandaag wordt opgezet, met als risico dat de digitale achterstand terug verder oploopt. Om die reden vraagt Aquafin om, in het kader van het volgende regeerakkoord, rekening te houden met de historische digitale achterstand en voldoende aanvullende middelen vrij te maken om deze op structurele wijze aan te pakken.

Bovenstaand project wordt gefinancierd door het prestatiebudget, aangevuld met 20 mio € aan middelen uit de Vlaamse Veerkracht (VV32 en VV59) alsook de jaarlijkse gerecupereerde bedrijfsvoorheffing met betrekking tot O&O activiteiten. Eind 2023 was er 8,5 mio € aan kosten geboekt – ook binnen de reguliere middelen – waardoor het beschikbaar saldo 22,3 mio € bedroeg. Hiermee wordt de financiering van Slim Net en Digitalisering van het asset management afgedekt. Voor business systems (SAP), het nieuwe samenwerken en project management is de financiering nog onvoldoende en zal nog vele jaren recuperatie bedrijfsvoorheffing voor O&O dienen aangewend te worden om de afschrijving van de investeringskost af te dekken.

Hierbij dient te worden vermeld dat deze financieringsbronnen nog niet definitief zijn verworven. Zo werd de toekenning van de middelen vanuit de Vlaamse Veerkracht reeds in het verleden, maar ook toekomstig onderworpen aan audits (Vlaanderen resp. Europa). Daarnaast dient ook de recuperatie van bedrijfsvoorheffing op O&O jaarlijks te worden goedgekeurd, nog los van eventuele wijzigingen in de wetgeving ter zake. Bij het eventueel (gedeeltelijk) wegvallen van deze financieringen zullen alternatieve oplossingen moeten worden gezocht.

De recurrente werkingskosten van digital na implementatie van Digital4us zullen hoger liggen dan voor de implementatie ervan. Hiervoor is nog geen financiering voorzien.

5. Vertaling naar het budget

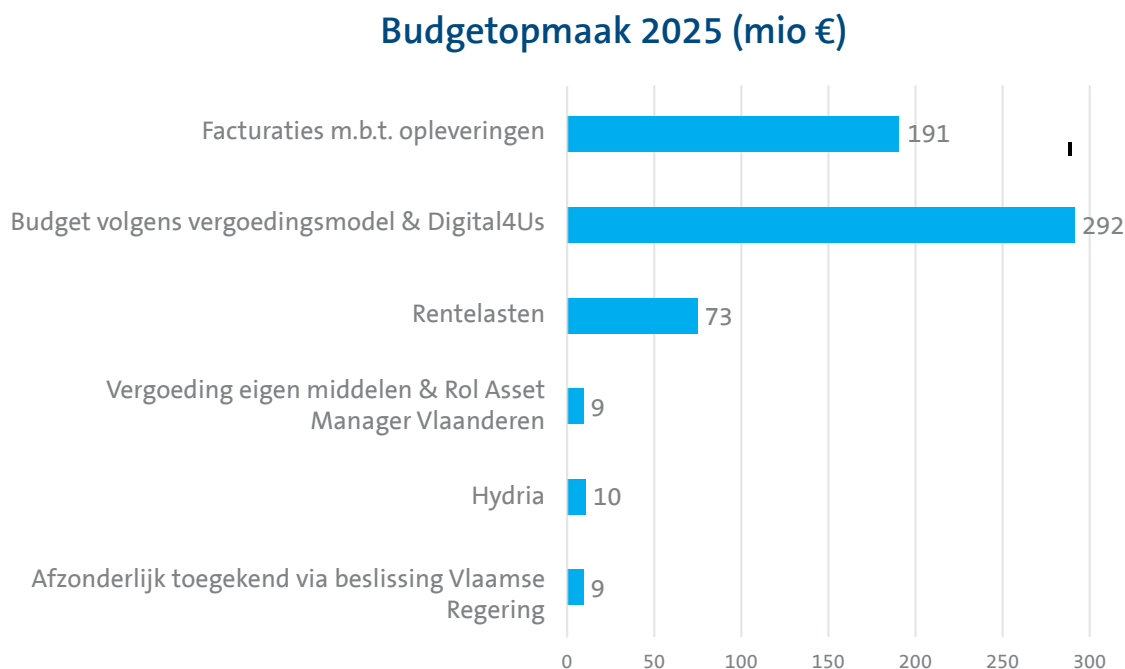
5.1. BUDGETCYCLUS

De inkomsten van Aquafin worden vastgelegd tijdens een standaard budgetcyclus. Op twee sleutelmomenten wordt het budget van een bepaald boekjaar besproken met het Vlaamse Gewest. De budgetopmaak vindt doorgaans plaats in het tweede kwartaal van het voorgaande boekjaar; de budgetaanpassing gebeurt in het eerste kwartaal van het lopende boekjaar.

Op het budgetoverleg wordt invulling gegeven aan volgende budgetten:

- Facturaties met betrekking tot de oplevering van projecten
- Werkingskosten bestaande uit:
 - Budget volgens vergoedingsmodel (inclusief digitaliseringsprogramma)
 - Rentelasten
 - Vergoeding eigen middelen en rol Asset Manager Vlaanderen
 - Budget Hydria

Eventueel kunnen deze budgetten aangevuld worden met door de Vlaamse Regering afzonderlijk toegekende budgetten.

Bij budgetopmaak 2025 werden onderstaande budgetten goedgekeurd:

Het afzonderlijke budget van 9 miljoen euro goedgekeurd door de Vlaamse Regering betreft een uitbetaling gerelateerd aan de bouw van de slibmonoverwerker in Gent (milestonevergoeding).

Aquafin ambieert de doelstellingen beschreven in voorgaande hoofdstukken binnen de goedgekeurde budgetten te realiseren. Dit uiteraard rekening houdende met de wijzigingen naar aanleiding van budgetcontrole en de finale herrekening van het prestatievergoedingsmodel op basis van de werkelijke onderliggende parameters (bv. gezondheidsindex), conform de goedgekeurde principes voor de bepaling van de budgetten. Dit hoofdstuk geeft een toelichting over de nadere invulling van het budget 2025 zoals vastgelegd op het budgetoverleg.

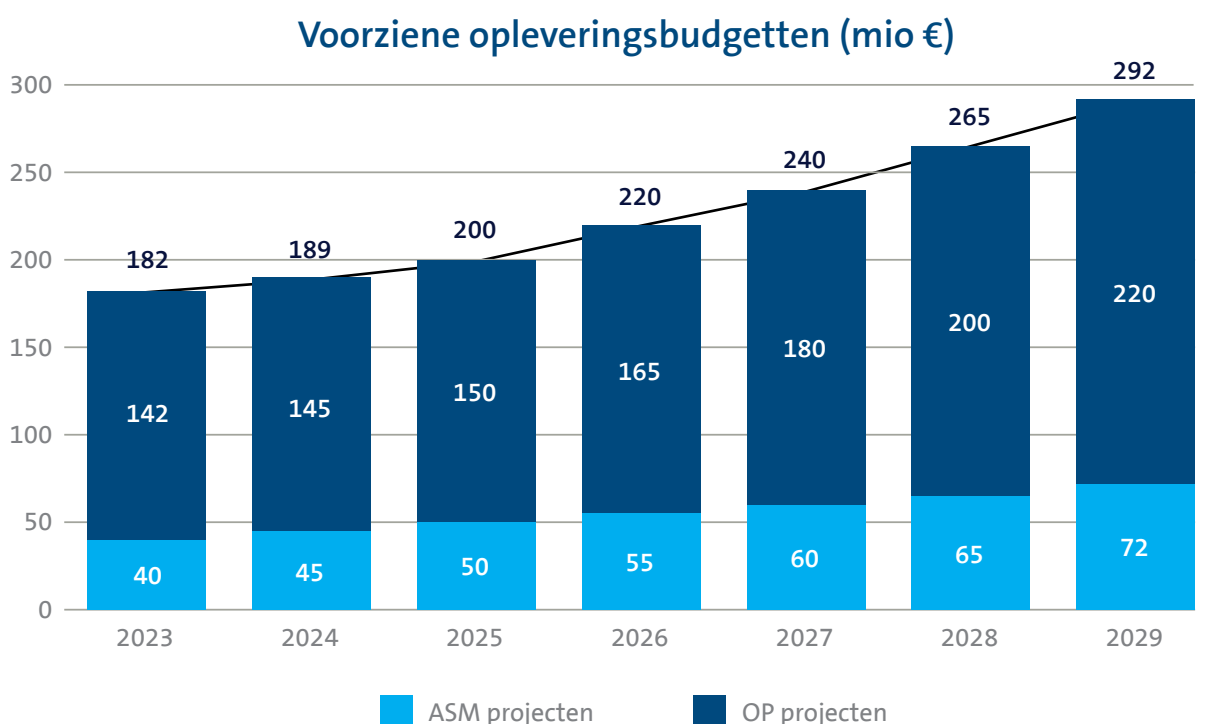
5.2. FACTURATIES UIT OPLEVERINGEN

Bij budgetopmaak 2025 werd een facturatiebudget van 191 miljoen met betrekking tot opleveringen goedgekeurd. Hiervan ligt 85% al volledig vast, aangezien het gaat om een doorfacturatie van opleveringen tot en met 2023. Het aandeel doorfacturatie met betrekking tot 2024, dat bij budgetcontrole 2025 gekend zal zijn, wordt geraamd op nog eens 5%, waardoor het grootste deel van het facturatiebudget (90%) eigenlijk met zekerheid vastligt.

De onzekerheid beperkt zich dus tot de 10% die afkomstig is van de opleveringen van de projecten in het jaar zelf. De eindafrekening van de facturaties uit oplevering gebeurt op basis van de werkelijke opleveringen. Hoewel het exacte bedrag pas op het einde van het boekjaar 2024 gekend is, kan wel met zekerheid gesteld worden dat het bij budgetcontrole vastgelegde bedrag zal volstaan. Dat komt omdat zowel het opleverings- als facturatiebudget als plafond beschouwd worden: wanneer een overschrijding van het facturatiebudget zich zou aankondigen, remt Aquafin op de invulling van het opleveringsbudget.

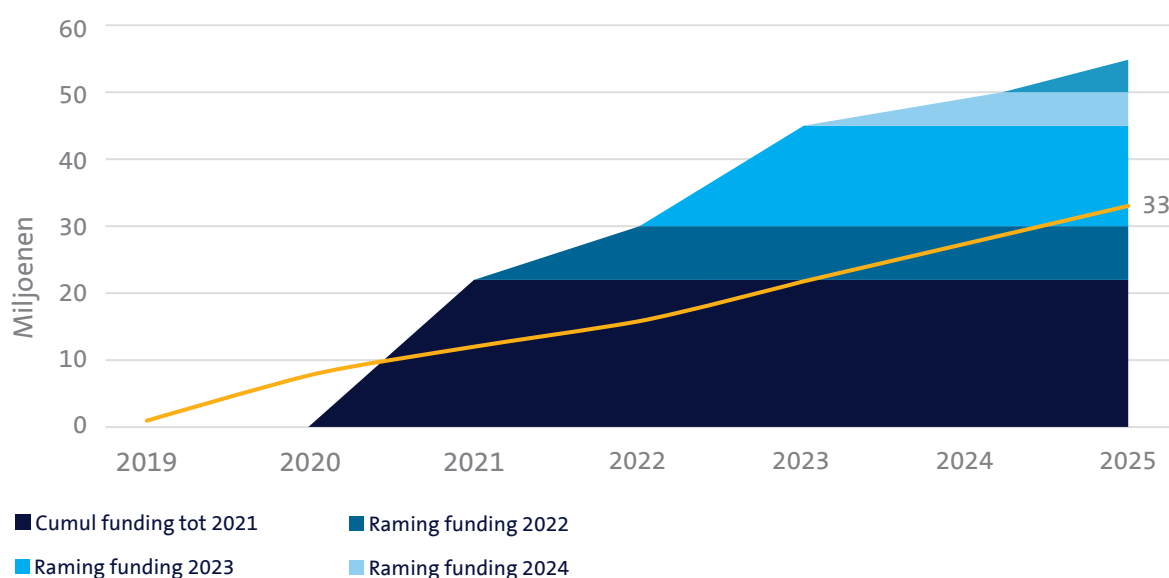
Tot en met 2029 wordt voor de facturaties met betrekking tot OP en AsM, een geleidelijke toename met 5 à 15 miljoen euro per jaar voorzien. Deze toename is het gevolg van onderstaande evolutie van de opleveringsbudgetten, die bij budgetopmaak 2025 gehanteerd werden voor de bepaling van de ermee gerelateerde drivers in het vergoedingsmodel 2025 en voor de jaren 2024-2029 ook terug te vinden zijn in het investeringsplan (hoofdstuk 2).

Onderstaande opleveringsbudgetten zijn zoals aangegeven indicatief en zullen definitief bekrachtigd worden op het jaarlijkse budgetoverleg.

Wat betreft de energieprojecten wordt de budgettaire ruimte voorzien door een 'energiefonds', dat opgericht werd samen met de inwerkingtreding van het gekalibreerde vergoedingsmodel van Aquafin in 2017. De investeringen vanuit het energiefonds passen in het afsprakenkader m.b.t. het energiefonds, goedgekeurd op de stuurgroep Samenwerkingsovereenkomst van 28 februari 2023. De afsprakennota beschrijft enerzijds welk type investeringen en kosten kunnen vergoed worden vanuit het energiefonds en anderzijds op welke manier het fonds gefinancierd wordt, met name het terugverdieneffect van de gerealiseerde energiebesparende investeringen. De budgettaire ruimte op het energiefonds wordt elk budgetoverleg gemonitord.

Onderstaande grafiek geeft de cumulatieve funding en de aanwending van middelen in het energiefonds weer sinds 2021. De stijgende budgettaire ruimte onder het energiefonds, die eind 2025 geraamd wordt op 23 miljoen euro, laat toe om de omschakeling naar een klimaatfonds mogelijk te maken en zo in te spelen op nieuwe opportuniteiten

Algemene aanname is dat de historische trend zich zal verderzetten en de financiering van het fonds verzekerd blijft zolang niet geraakt wordt aan het huidige model.

Deze inkomsten zullen deels aangewend worden om het ontbrekende stuk financiering van de twee nieuwe slibdrogers te compenseren, gezien de beslissing om dit op te vangen door een aanwending van het energiefonds. Het exacte bedrag zal nog voorwerp uitmaken van een toekomstige beslissing van het budgetoverleg.

5.3. BUDGET VOLGENS VERGOEDINGSMODEL

Het budget volgens vergoedingsmodel wordt bepaald aan de hand van een formule die goedgekeurd werd door de Vlaamse Regering op 20 oktober 2017. Binnen deze formule relateert Aquafin een groot deel van de werkingsmiddelen in het kader van de samenwerkingsovereenkomst aan een beperkt aantal voorgedefinieerde outputtargets. Het berekende budget betreft een totaalbudget voor de werkingskosten van Aquafin in functie van zijn bovengemeentelijke opdracht als geheel, zonder hierbij tussenschotten te creëren tussen de enveloppes, of tussen personeelskosten en overige werkingskosten, met uitzondering van het budget voor energie:

- Energie wordt deels vergoed aan actual geboekte kost (hoofdzakelijk gas, stoom, stookolie en elektriciteit laagspanning) en deels op basis van een energiemodel (hoofdzakelijk elektriciteit hoogspanning op RWZI's). Het verschil tussen het energiemodel en het werkelijke verbruik wordt toegekend aan het energiefonds zodat de kostprijs van energie budgetneutraal voor Aquafin is. Voor de aankoop van energie werkt Aquafin samen met het VEB. Hierbij wordt twee derde van het geraamde verbruik tot 2026 stelselmatig vastgeklikt in lijn met de indekkingsstrategie die door de raad van bestuur goedgekeurd is. Voor de periode na 2026 wordt de compatibiliteit van geplande PPA-aankopen (zie punt 3.1.6) met de huidige clickstrategie eind 2024 geëvalueerd, in samenspraak met het VEB.
- Werkingskosten excl. energie worden vergoed op basis van een vergoedingsmodel aangevuld door enkele specifieke kosten die één op één doorgerekend worden. De belangrijkste elementen zijn:
 - Het patrimonium in dienst op 31 december van het voorgaande jaar;
 - De vuilvracht van het voorgaande jaar;
 - De bij budgetoverleg vastgelegde opleveringen OP van het boekjaar zelf en drie hierop volgende jaren;
 - De bij budgetoverleg vastgelegde opleveringen AsM van het boekjaar zelf en twee hierop volgende jaren;
 - De loonindex;
 - De gezondheidsindex van het desbetreffende boekjaar;
 - De efficiëntiewinst opgelegd aan Aquafin;
 - De kosten voor de exogene elementen en afzonderlijk berekende enveloppes.

Daar waar het budget wordt bepaald aan de hand van best geraamde volumes eindproducten en indices, vindt de eindafrekening plaats op basis van de reële indices en de geleverde hoeveelheden eindproduct.

De meeste outputparameters liggen grotendeels vast bij budgetcontrole. De afrekening vindt pas plaats in het daaropvolgende jaar, waardoor het Vlaamse Gewest op het moment van budgetcontrole een grote budgetzekerheid heeft.

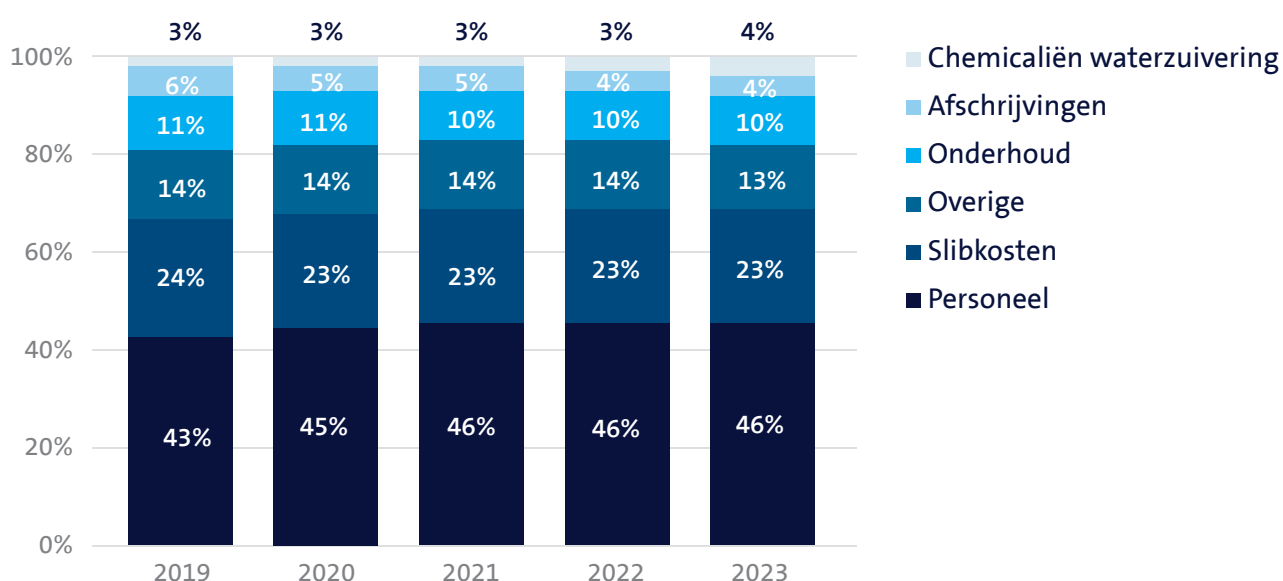
Bij budgetopmaak 2025 werd het budget volgens vergoedingsmodel berekend via de raming van indices, parameters, afzonderlijk berekende enveloppes en exogene elementen. In de berekening werd voor het

jaar 2025 bij het budgetoverleg geen bijkomende efficiëntiefactor voorzien bovenop de reeds gerealiseerde structurele efficiëntiewinsten van 12,5% vergeleken met de normeringsperiode. Deze beslissing van het budgetoverleg is in lijn met de reële noodzaak: enerzijds is er de continue groei in complexiteit, en anderzijds de veroudering van het patrimonium, die geen van beide ingebed zijn in het vergoedingsmodel van Aquafin. Gezien deze twee effecten meer en meer spelen, is het absorberen hiervan op zich al een dergelijke uitdaging dat het bijkomend toepassen van de efficiëntiefactor kan leiden tot negatieve impact op de operationele doelstellingen, namelijk het zuiveren van afvalwater en het opleveren van projecten op een veilige en duurzame manier.

Concreet werd op het budgetoverleg 2025 dd. 2 juli 2024 een budget goedgekeurd van 292 miljoen euro volgens vergoedingsmodel, waarvan 61 miljoen euro betrekking heeft op energie. Het digitaliseringsprogramma van Aquafin wordt gefinancierd vanuit dit budget, in combinatie met de reeds ontvangen middelen in het kader van de Vlaamse Veerkrachtfiche en de bedrijfsvoorheffing die gerecupereerd wordt in het kader van R&D. Wanneer deze laatste maatregel onvoldoende financiering zou genereren, kan op het budgetoverleg beslist worden om dit budget aan te vullen met andere financieringen.

Aquafin zet deze middelen zo optimaal mogelijk in om de hogergenoemde strategische en operationele doelstellingen te verwezenlijken. De afgelopen 5 jaar werden de budgetten exclusief energie aangewend zoals in onderstaande grafiek.

Dit toont dat – ondanks de managementvrijheid – de business van Aquafin van die aard is dat grote verschuivingen zich niet kunnen voordoen. De interne toewijzing van budgetten is het resultaat van

grondige analyse van de noden van het bedrijf. Voorlopig is er geen reden om aan te nemen dat er grote wijzigingen zouden optreden ten opzichte van bovenstaande historische indeling, al zijn er toch een paar aandachtspunten zoals de impact van weersomstandigheden, de toenemende druk op de onderhoudsbudgetten en de toekenning van budgetten voor exogene elementen in het vergoedingsmodel. Een beknopte toelichting voor deze aandachtspunten wordt hieronder vermeld:

- Het verleden heeft aangetoond dat de werkelijke kosten van Aquafin sterk beïnvloed worden door de weersomstandigheden, en meer in het bijzonder de hoeveelheid neerslag. Zo zijn er in natte jaren hogere kosten voor transport en verwerking van slib. Met uitzondering van de vergoeding voor energie, geven dergelijke klimaatinvloeden geen aanleiding tot een ogenblikkelijke aanpassing van de vergoeding in het desbetreffende boekjaar. Als het toegenomen neerslagvolume zich ook vertaalt in toegenomen vuilvracht wordt dit een jaar later verrekend. Aquafin monitort gedurende het jaar op continue basis de kosten versus de inkomsten, waarbij rekening gehouden wordt met elementen die het boekjaar overschrijden.
- De onderhoudsbudgetten staan steeds meer onder druk. Binnen het vergoedingsmodel stijgen de inkomsten weliswaar mee met het aantal installaties in dienst, uitgedrukt in patrimoniumeenheden, maar het aspect van de veroudering van het patrimonium wordt onvoldoende gecapteerd. Ten tijde van de opmaak van het vergoedingsmodel was het belangrijkste deel van de infrastructuur vrij recent uitgebouwd. Sindsdien werd het patrimonium steeds ouder, waardoor de onderhoudsbehoefte nu al duidelijk is gestegen en in de toekomst alleen nog verder zal toenemen. Bovendien is de stijging van de onderhoudskosten sterk afhankelijk van de mate waarin er tijdig geïnvesteerd wordt in renovaties en vervangingen. De huidige Asset Management budgetten voor vernieuwing zijn onvoldoende om de gemiddelde leeftijd van de infrastructuur te stabiliseren. Als een gevolg hiervan, verwachten we een verder toenemende onbalans tussen de stijgende onderhoudsnoden en de beschikbare middelen op basis van patrimoniumeenheden in het vergoedingsmodel.
- Bij de toewijzing van de budgetten wordt bijzondere aandacht gegeven aan nieuwe initiatieven die Aquafin opneemt ten gevolge van een gewijzigd afsprakenkader, gewijzigde wetgeving of marktomstandigheden, de implementatie van Digital4Us, etc. Voorbeelden van initiatieven die zullen gerealiseerd worden binnen het hierboven vermelde budget 2025 zijn: de overname van RWZI-meetnetten van VMM, de opstart van een proefproject voor micropolluentenverwijdering op RWZI Aartselaar, de verdere uitrol van Digital4US en de impact van gewijzigde wetgeving op bijvoorbeeld het aantal vereiste emissiemetingen, de nood aan digitale vervoersdocumenten en compliancy met de NIS2-regelgeving. Aquafin zal al deze initiatieven realiseren binnen de principes van het overeengekomen budget volgens het vergoedingsmodel.

5.4. RENTELASTEN

Aquafins opdracht is onder meer de prefinanciering van de hogervermelde investeringsprojecten in afwachting van de geleidelijke doorfacturatie aan de drinkwatermaatschappijen. Op 31/12/2023 bedroeg de langetermijnschuld van Aquafin meer dan 2,3 miljard euro. Aquafin factureert de rentelasten op basis van de budgetten vastgelegd op het budgetoverleg (73,5 miljoen euro voor 2025). Eventuele afwijkingen ten opzichte van deze geraamde rentelasten worden in het daaropvolgende jaar verrekend. Deze afwijkingen zijn echter over het algemeen zeer beperkt: het rentebudget bestaat namelijk voor 96% uit rentelasten op lange termijn. De overige 4% betreft hoofdzakelijk kortetermijnrentelasten, aangevuld met een beperkte fractie kosten met betrekking tot kredieten, diverse lasten/opbrengsten en kosten waarborg.

Ongeveer 80% van deze lange-termijn rentelasten hebben betrekking op kredieten en rente-indekkingen die afgesloten werden tot en met 2023. Daarnaast is ongeveer één vierde van de toekomstige rentevoeten al vastgekleit met indekkingen, waardoor de zekerheid van de langetermijnrentelasten – en dus van de totale rentelasten – relatief hoog ligt.

Op de raming van de kortetermijnrentelasten is een ruimere afwijking mogelijk omwille van de variabiliteit van de rentevoet van de kortetermijnfinancieringen en de moeilijkere inschatting van de behoeften doorheen het jaar. De variabiliteit kan echter gerelativeerd worden, aangezien er voor 2025 slechts ongeveer 3% van het rentebudget toegekend wordt aan kortetermijnrentelasten.

De kosten met betrekking tot kredieten vertegenwoordigen minder dan 1% van het rentebudget en liggen vrijwel volledig vast. De resterende componenten van het rentebudget zijn dermate klein dat de variabiliteit verwaarloosbaar is.

5.5. VERGOEDING EIGEN MIDDELEN (INCL. ASSET MANAGER VLAANDEREN)

Aquafin ontvangt een budget ‘vergoeding eigen middelen’ (bepaald als 1,95% van het eigen vermogen, verhoogd met de vennootschapsbelasting op de activiteiten binnen de samenwerkingsovereenkomst) dat dient om de fluctuaties van het operationele resultaat op te vangen zonder dat er een negatief financieel resultaat bereikt wordt. Van dit budget wordt 1,75 miljoen euro gereserveerd voor de opdracht van Asset Manager Vlaanderen. Deze opdracht betreft nieuwe taken op vier domeinen, zoals toegelicht onder §3.3.3:

- De investeringen voor de uitbreiding van het overstortmeetnet;
- Responsabilisering via doelstellingen via invulling van een matchmaker-rol inzake uitvoeringsplanning;
- Rapportering aan VMM over toestand Vlaamse riolen en de mijlpalen die werden uitgezet via de ontwikkeling van een digitale statustool;
- Efficiënt rioleringsnetwerk door netwerkarchitectuur-overleg op te starten met alle rioolbeheerders, door een digitaal hydronautplatform op te zetten en door te investeren in een grootschalig meetnet om de overstortwerking in kaart te brengen.

Aquafin zal deze middelen op de balans reserveren en aanwenden in functie van de voortgang van de gemaakte kosten.

5.6. HYDRIA

Aangezien Hydria, de Brusselse afvalwaterzuiveraar, ook huishoudelijk afvalwater afkomstig uit Vlaanderen zuivert, draagt Vlaanderen een deel van de exploitatie- en investeringskosten van de betrokken zuiveringsinfrastructuur. Sedert 2007 is het contract tussen beide gewesten deels overgenomen door Aquafin en Hydria om de betalingsstromen op een efficiënte wijze te kunnen regelen. Hierdoor ontvangt Aquafin de nodige financiering om deze kost te kunnen betalen. Bij budgetopmaak 2025 wordt 9,6 miljoen euro voorzien als raming. Bij budgetcontrole 2025 zal deze voorlopige raming indien nodig bijgestuurd worden aan de hand van een gedetailleerde raming van Hydria. De afrekening van dit exogeen budget gebeurt op basis van de werkelijke kosten. Voor de komende jaren wordt ervan uitgegaan dat de het budget Hydria enkel een indexering zal kennen.

5.7. UITZONDERLIJKE BUDGETTEN VIA BESLISSINGEN VLAAMSE REGERING

Eind 2022 keurde de Vlaamse Regering twee afzonderlijke budgetten goed.

Voor het project restwater liep de vereffening tot en met 2024.

Het tweede budget betrof de slibmonoverwerker Gent Zeehaven (zie ook §4.2). Dit budget zal aangewend worden in het kader van de bouw van een slibmonoverwerker op de site van Arcelor Mittal in Gent (zie hoger). Ambitie is deze in 2027 operationeel te hebben. In het kader van dit investeringsproject worden een aantal milestone payments voorzien, waarvoor een bedrag van 30,7 miljoen euro (VAK) goedgekeurd werd op de ministerraad van 9 december 2022. Dit zal vereffend worden volgens onderstaand (VEK)schema:

- **2023:** 4,5 miljoen euro
- **2024:** 9,1 miljoen euro
- **2025:** 8,6 miljoen euro
- **2026:** 8,6 miljoen euro

Aquafin zal deze middelen op de balans reserveren en aanwenden in functie van de milestone payment of de eventuele verbrekingsvergoeding mocht het project alsnog niet door kunnen gaan.

6. Inspanningen om de samenwerking met en de betrokkenheid van de stakeholders te verhogen

In de verschillende hoofdstukken die doelstellingen en activiteiten beschrijven, is betrokkenheid van stakeholders cruciaal om het beoogde resultaat te bereiken. In dit hoofdstuk worden de inspanningen die geleverd worden om samenwerking met en de betrokkenheid van de stakeholders te verhogen gebundeld.

Realiseren van projecten

Om een optimaal ecologisch resultaat te bereiken vanuit de beschikbare budgetten, is het noodzakelijk om alle rioolinfrastructuur in Vlaanderen als één integraal netwerk te behandelen. De lokale en bovenlokale rioleringsinfrastructuur zijn namelijk zodanig met elkaar verweven, dat een ingreep op het ene deel vaak de werking van het andere deel beïnvloedt. Het Vlaamse Gewest heeft de voorbije jaren duidelijke stappen richting integratie gezet. Het gewest kende in 2019 aan Aquafin decretaal de rol van matchmaker toe om de investeringen in riooluitbouw van het gewest en van de gemeenten beter op elkaar af te stemmen.

Bij de opmaak van ons investeringsplannen vertrekken daarvoor vanuit de investeringsplannen van de gemeenten en koppelen er bovengemeentelijke projecten aan vast die er naadloos op aansluiten. Het eigenlijke ontwerp start pas nadat er een uitgesproken engagement is van alle betrokken partijen. Door al in een vroeg stadium rekening te houden met mogelijke risico's, verwachten we dat de totale doorlooptijd van een project zal verkorten. Het ontwerp van de uitgevoerde projecten zal zo ook beter beantwoorden aan de meest actuele visie en inzichten.

In de keuze van de nieuwbouwprojecten rioleringen houden we rekening met de opgelegde (ecologische) doelstellingen van alle partijen. Ook de urgentie van een project speelt een rol in de scoring. Een project kan hoogdringend zijn om verdere incidenten te vermijden, of kan een hoog synergiepotentieel hebben met een project van derden. Ook risico's die zich tijdens het proces kunnen voordoen worden in overweging genomen: projecten met een breed draagvlak krijgen een hogere prioritering.

Voor de Lokaal Pact-projecten is in overleg met VMM een kader opgemaakt om de verschillende categorieën projecten duidelijk af te bakenen. Dit kader werd gecommuniceerd aan de sector, zodat gemeenten en rioolbeheerders duidelijkheid hebben over wat mogelijk is binnen het Lokaal Pact en wat niet.

Om de input en wensen van de diverse stakeholders te capteren worden in 2025 volgende initiatieven genomen:

- Naar aanleiding van de nieuwe legislatuur wordt een communicatiecampagne opgezet om de nieuwe mandatarissen in steden en gemeenten te informeren over het matchmakerproces, waarbij ook het nieuwe BVR Gemeentelijke Saneringsplicht wordt aangegrepen om op zoek te gaan naar synergiën in de projectportefeuilles. Gemeentes zijn in het kader van deze BVR immers verplicht om in de loop van 2025 een meerjarenplan op te stellen voor de totale reductiedoelen
- Met de bekkensecretariaten wordt een workshop georganiseerd om de flow in het matchmakerproces scherp te stellen en te bekijken hoe de input en wensen vanuit de bekkensecretariaten kunnen meegenomen worden in die flow
- Er wordt op regelmatige basis met de andere rioolbeheerders en AWV afgestemd om op zoek te gaan naar synergiën in de projectportefeuilles

Bij de realisatie van de projecten wordt een aanbestedings- en opleveringskalender opgemaakt in samenspraak met de betrokken opdrachtgevers, die voortdurend wordt opgevolgd en bijgestuurd waar nodig. Transparantie hierin is belangrijk, zodat ook onze medeopdrachtgevers tijdig de nodige budgetten kunnen voorzien.

De realisatie van infrastructuurprojecten gebeurt in een steeds complexer wordende omgeving. Denk maar aan uitgebreide toetsingen i.k.v. vergunningen en alle adviezen van verschillende instanties, wisselende adviezen, wijzigende en bijkomende wetgeving en de toepassing op de specifieke leiding- en zuiveringsprojecten,... Om al deze elementen op elkaar af te stemmen willen we de verschillende instanties als stakeholders nog meer proactief betrekken zodat de verschillende belangen op elkaar worden afgestemd en realiseerbaar zijn.

Ook burgers worden mondiger en wensen dat er bij de uitvoering van een project breder naar win-wins kan gekeken worden. Aangezien we willen dat onze projecten een maatschappelijke meerwaarde bieden aan de buurt, willen we dan ook nog meer gericht onze omgeving betrekken bij de projecten. We bekijken hoe we nog meer proactief in overleg kunnen gaan met onze omgeving en hierdoor meer draagvlak kunnen creëren voor het project om zo alle belangen op elkaar af te stemmen. We zullen hiervoor binnen een project gebruik maken van een duurzaamheidsscore.

Statustool toestand Vlaamse rioleringen

Aquafin kreeg ook de opdracht om het assetmanagement in Vlaanderen te verbeteren door in overleg met de sector de standaarden voor rioolinspecties op te maken die de gemeenten/de gemeentelijke rioolbeheerders moeten hanteren.

Via een digitaal platform kunnen steden en gemeenten volgen hoe ver ze staan met het inspecteren van hun kritische riolen. Op vraag van het Vlaamse Gewest ontwikkelde Aquafin de zogenaamde statustool, een dashboard dat de gegevens die gerapporteerd worden aan de AWIS-databank van de VMM visueel weergeeft.

In overleg met VMM, de betrokken rioolbeheerders en het kabinet worden aanpassingen gedaan aan de tool om een betere weergave van behaalde resultaten en de toestand van het net te geven.

Aquafin NV, Dijkstraat 8, B-2630 Aartselaar

Tel. 03 450 45 11

e-mail: info@aquafin.be • www.aquafin.be

Verantwoordelijke uitgever: Jan Goossens, algemeen directeur Aquafin NV